

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ SĄJUNGOS ORGANAS.

PREKIUOJA:	ADRIAS:
metams 2.00	1815 Moyamensing ave.
pusmečiui 1.00	Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILADELPHIA, PA.

Nr. 27

Philadelphia, Pa. 3 Liepos (July) 1908 m.

Metai IV.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA“!

DA ATKREIPIAME VISŲ ATYDĄ.

«Kovos» N 25 patalpinom pranešimą «Laikraščių ir draugijų atydai», apie Amerikos valdžios pasikėsymą išduoti ciro valdžiai politiškus prasikaltėlius, primetus jiems kriminališkus darbus. Reikia, kad laikraščiai atkreiptų į tai rimtą atydą ir skatintų rinkti parašus po rezoliucija apie kurią minėjom aną kartą (kitam numeryj patilps platesnės žinios). Tų rezoliucijų gali pareikalaut per «Kovos» redakciją.

Mūsų pirmeiviški laikraščiai turėtų pasidaruot. Straipsnelį «Laikraščių ir dr-jų atydai» tik «Lietuva» (N 26) perspauzdino. Reikia atkreipti rimtesnę atydą, nes tai kova už daugelio visuomenės veikėjų-revoliucijonierių teises šioje laisvės šalyje.

KELIAS IŠ VERGUVES Į LAISVĘ.

(Pabaiga)

MES žinom, kad čia, Amerikoj, darbininkai, teip vadinami «citizens» – piliečiai turi balsavimo teisę – balsu dalyvauja šalies valdyme. Ir jie rinkosi sau valdžią per šimtą dvidešimtis ketverius metus, pramaindami tai iš Republikonų, tai iš Demokratų partijos, pradėdant nuo G. Washingtono iki T. Roozevelto; tačiau toms valdžioms gyvuojant, jokie pagerinimo jie neapturėjo, vien tik perijodinius arba tam tikrais tarpais atsikartojančius krizius, bedarbes ir ilgas eiles mažai naudingų streikų. Tiesa, radosi ir iš jų tarpo žmonės, kurie rūpinosi šiek tiek darbininkų reikalais, – pavyzdžiu yra A. Lincoln, – bet kas iš to? Jis krito kaip auka nuo budelių-kapitalistų rankos, o darbi-

ninkų skurdas vis ėjo didyn, ir, ačių kapitalistų šeiminkavimui, šiandien vėla susilaukėm krizio – bedarbės, vėla apie š e š i m i l i j o n a i su viršum žmonių tapo atiduoti į šaltą bado glėbį, kuris jau ne vieną nulydėjo į kapus, ir da ne vieną nulydės, šioje gėrybių pilnoje šalyje.

Ir kas tam kaltas? Męs patys darbininkai. Męs kalti už tai, kad turėdami balsavimo tiesas, nesunaudojame jų savo buvio pagerinimui; atėjus valdininkų rinkimams, męs balsuojame už republikonų ar demokratų partijų pastatytus kandidatus, nežinodami jų partijų programo, nė ką tie kandidatai yra gero padarę darbo žmonėms ir ką galės padaryt. Męs už juos balsuojam; kartais gaunam stiklą alaus, ar dolerį, ir balsuojam, nežinodami nė kam, nė dėlko, balsuojam nė nepažvelgdami, kokią naudą mums atneš tas mūsų balsavimas. O kada išsirenkam valdininkus iš kapitalistų tarpo, tai, nepakeldami skriaudų, pasipriešinam prieš darbo davėjus, darom streikus, arba, bedarbės laike, keliam ramias demonstracijas, reikalaudami darbo, ir štai mūsų pačių išrinkti valdininkai – kapitalistų tarnai liepia kareiviams ar milicijai mus šaudyt, daužyt buožėmis, kimšt į kalėjimus (gyvų faktų pilna visur, Pensylvanijoje, Koloradoj, Nevadoj, Chicagoj, Philadelphijoje ir New Yorke); tai tada męs rėkiam, keikiam, pilvus susiimdami, o atėjus rinkimams ir vėl už tuos savo skriaudėjus ir žudytojus balsuojam. Ar ne juokinga?

Darbininkai, susipraskim! Gana mums skursti, laikas jau tas žudynės panaikinti ant visados. Nuo mūsų, darbininkai ir darbininkės, priguli tų žudynių ir skriaudų panaikinimas.

Artinantės Jungtinių Valstybių visų valdininkų rinkimams, turite progą prisiklausyt kalbų garsių kalbėtojų visų partijų; perkratykit jas, apmąstykit apie jų žadamas geroves, perkratykit partijų programus, o persitikrėsit, kad republikonų ir demokratų žadamos gerovės išnyksta teip greit, kaip tik valdininkai liekasi išrinkti, ir jie jau tada nė neužsimena apie bent kokias geroves, – jūs tada aiškiai pamatysit, kad išsigelbėjimas iš šiandieninių vargų yra vien socializme, jųs atrasite tik vienui–vieninsėlę Socialistų Partiją, kuri rupinasi pagerinimu vargdienių buvio, neveidmainiaudama, ir kurią teisingai galėsite pavadint savo partija.

Darbininke! Jeigu tu neapkenti dabartinės betvarkės, žudynių, vagysčių, griovimo šeimyniško gyvenimo, skaudžių bedarbių, didelio skurdo ir badavimo darbininkų — panaikink tatai pats! Tą viską panaikysi, panaikindamas šių kapitalistišką tvarką, o tą tvarką panaikysi, nebalsuodamas už ją.

Darbininke! Jeigu tu myli ramumą, nori turēt užtikrintą gyvenimą ir darbą, kad tavo pati, vaikučiai, tavo artymi būtų pavalgę ir apsirėdę, kad galėtų eiti mokslus, kad tu ir visi darbininkai galėtų lankyt knygynus, teatrus, muzėjus, kad galėtume liuosai susirinkt, svarstyt savo reikalus, tai įvykdyk tą! Tą įvykdysi, įvykdydamas socialistišką surėdymą, o socialistišką surėdymą įvykdysim balsuodami už socialistišką valdžią, už Socialistų Partijos pastatytus kandidatus. Atsimink tatai ateinančiuose rinkimuose šį rudenį!

Darbininke! Glauskis po socializmo vėliava, darbuokis

drauge su viso pasaulio susipratusiais darbininkais, skaityk ir platink jų raštus, išsiimk pats ir kitus paragink išsiimt pilnas pilietiškas (cukėsiškas) popieras (citizen papers), atėjus rinkimams, balsuok ir kitus ragink balsuot už savo išsigelbėjimą — panaikinimą šios liuosos alginės verguvės, už Socialistų Partiją. Tą padaręs jausiesi teisingai išpildęs savo kaipo žmogaus priedermę. O įvykus socialistiškam surėdymui, busi tu ir visa žmonija laimingais.

Darbininke! Tu esi galingas, tu gali tą viską padaryt...

Suprask balsavimo teisės svarbą ir išnaudok ją darbininkles gerovei!

Turėk tatai atmintyje, darbininke!

J. Endziulis.

Socialistų kandidatas į prezidentus.

Amerikos «Socialist Party» susivažiavimas Chicagoj (10–17 gegužės, 08.) vienbalsiai nominavo jau trečią sykį kandidatą į Jungtinių Valstybių prezidentus *Eugene V. Debs'ą*. Dėl tos progos ypatingai įdomu bus ir mūsų skaitytojams pažinti tą pasišventusį darbininkų klesos reikalų apginėją.

Debs gimęs 1855 m. Indianos valstybėj. Jo tėvai, Elzas-Lota; ringijos išeiviai, turėjo mažą valgomų daiktų krautuvėlę, kuri vos duodavo jiems šioki-tokį pragyvenimą. Neįstabu dėlto, jogei Eugenijui Debsui jau nuo 15-tų savo amžiaus metų prisėjo jiekoti, kas pirkūt jo rankų įiegas. Samdomojo vergo gyvenimą jisai pradėjo nuo to, kad pristojų dirbti mildažių dirbtuvėj, o po metų pasidarė pečkuriu ant geležinkelio (ant traukinių). Pečkurio tarnystėj jis buvo nuo 1871 iki 1874 metų ir visą tą laiką buvo veiklium «Pečkurių Brolijos» sąnariu.

Po sunkių dienos darbų Debs išstisus vakarus išsėdėdavo su knygomis ir tokiu būdu pasiekė atsakantį pažinimo laipsnį, apsišvietė, o kadangi savo darbštumu igijo pagarbę tarp vietinių darbo žmonių, tai ūmai į jį atkreipė savo atydą Demokratų Partija, kuri jam ir atidarė savo duris. Debsas nuo demokratų partijos tapo išsyk išrinktas į miesto sekretorius, o 1885 m. — į įstatymleidžių seimą (legislatūrą) Indianos valstybėj. Čia jis bandė įvesti 3 įstatymų sumanymus darbininkų reikaluose.

Daug žadanti politiškoji karjėra Debsui netiko, jis jautė patraukimą prie darbininkų, kaipo jų vienytojas ir agitatorius, ir Pečkurių Brolija, su kuria jis nepertraukė santikių, išrinko jį savo sekretorium išdininku ir organo redaktorium.

Debsas matė, koks neteisingas «broliškumas» vieši tarp darbininkų, kaip «Mašinistų brolija» niekina pečkurius, kaipo «prastenius» darbininkus, o tie šnairai žiūri į «vėžininkų» (switchmen) uniją ir tt. Tas jam baisiai nepatiko ir jis darbavosi, kad visi tos pramonės šakos darbininkai susivienytų į tikrą visų «broliją». Su tuo tikslu ir suorganizavo 1893 m. «Amerikos Geležinkelių Sąjungą». Neužilgo tai naujai unijai teko kovoti su geležinkelių trusta ir po 3 savaičių puikiai kovą išlaimėjo. Tas sąjungą smarkiai pakėlė: metai nepraėjo, kaip jos sąnarių skaičius pakilo iki 150 tūkstančių. Neužilgo Pullmano dirbtuvių (tarptautiškų miegamųjų vagonų) darbininkai, kreipėsi į sąjungą, prašydami pagalbos; jie tapo priimti į sąjungą ir vėl apskelbta kova: pradėta visur boikotuoti Pullmano vagonai, atsisakyta tarnauti ant tų traukinių, kur buvo prikabinta bent vienas Pullmano vagonas.

Kapitalistams tuojaus pasiskubino į pagelbą jų valdžia, teismai ir provokatoriai (šnipai kurstytojai). Pastariejie pradėjo pa

degti pačtos vagonus, kad tuomi labiau Jungtinės valdžios atydą atkreipti. Tuo kart buvęs prezidentas Clevelandas, nepaisydamas kad peržengs konstituciją, tuojaus «Valstybės turtui apsaugoti» pasiuntė kariūmenę į Chicago — vyriausią kovos vietą. Teismai leido įvairius «uždraudimus» («injunction») priešais streikininkus. Ir jauna geležinkelių darbininkų sąjunga liko šiuo kartu sugniušdinta, sugniuždinta dėlto, kad kitų pramonės šakų darbininkai jai nesimpatizavo, pasidėkavo jai atgaleiviškiems, veidmainingiems vadovams, kapitalistų čebatlaižiams. Sąjungos tvėrėjas ir streiko vedėjas Debsas tapo areštuotas ir pasodintas pusei metų į kalėjimą už «teismo įžeidimą».

Kalėjimas tankiai yra mokykla. Debsui buvo kada pagalvoti ir išgilinti į tikrąjį dalyką stovį. Jam užteko kelių socialistiškų knygelių, draugo pridūto, ir galutinai jis suprato, kad tikrojo darbo žmonių išganymo niekada nebus, kol neįvyks socializmas. Debsas iš kalėjimo išėjo žmonių didvyriu ir socialistu!

* * *

Išėjęs iš kalėjimo, Debs vienok neįstojo į Socialistų Darbininkų Partiją («Socialist Labor Party») — vienintelę tuomet buvusią socialistų partiją. Toji partija tuomet su savo neišmintinga taktika linkui profesijinių sąjungų (unijų) — joms visai nenorėjo pripažinti gyvavimo teisės, — pradėjo pulti, nes sąjungiečių minia vis labiau atšalo nuo jos ir nuo socializmo: partijoj neišvengtinau turėjo įvykti pasiskaidymas.

Po kuriam laikui Debs su keliais savo draugais iš panaikintos Geležinkelių Sąjungos ir keliais nariais pametusiais Soc. Darb. Partijos eiles 1897 m. Chicagoj sutvėrė Socialistų Demokratinę Partiją Amerikoje. (Dabar ji beveik visur vadinama Socialistų Partija; tik keliose valst. tesivadina S. D. P., nors vis ta pati partija.)

Iš pradžių tos partijos programe, suprantama, buvo daug nerimtumo, gražios svajonės; tačiau po metų buvo permąnyta viskas ir partija atsistojo ant tyrų marksizmo pamatų. Debs labai daug pasidarbavo ir darbuojasi toje partijoje, kaip karštas agitatorius su gražia uždegančia plunksna ir kalba.

* * *

Reikia pasakyti keletą žodžių apie tos pačios Soc. Partijos kandidatą į Jungtinių Valstybių vice-prezidentus, Ben Hanford.

Ben Hanford, sulyg amato — zeceris arba raidžių statytojas, jau antrą kartą partijos pastatytas kandidatū į vice-prezidentus. Jis yra senas partijos darbininkas. Už atsidavimą socializmui bei narsų darbavimąsi socialistų judėjime jis ne kartą neteko savo darbo.

Drg. Ben. Hanford labai populiariškas, tarp žmonių gerbiamas kalbėtojas; Soc. Partija ne kartą naudojosi jo agitatoriškais gabumais, pasiūsdama keliauti su prakalboms po visą šalį. Ir jo kelionė visados paliko didelę žymę darbininkų susipratime ir abelnam socialistų judėjime. Vienu žodžiu Socialistų Partija šimet išrinko kandidatais du užsitarnavusiu tarptautinio ir Amerikos socialistiškojo ir darbininkiškojo judėjimo atstovu.

Lietuvos moterų peticija dūmoj.

Dūmos posėdyj gegužės 10 (23) dieną atstovas Bulota pranešė Dūmai apie Lietuvos moterų peticiją šiais žodžiais:

— Aš labai neilgai užimsiu jūsų atydžių; ponai dūmos atstovai. Šitame klausime iš šios tribunos pakaktinai jau buvo kalbėta ir apie kenksmingumą to, kad pas mus monopolio sankrova prienamesnė už mokyklą ir apskritai apie betikslę mūsų finansų politi-

ką monopoliaus reikaluose — šito aš dabar nepalytėsiu ir savo pažvalgų į tą dalyką neišguldinėsiu. Aš noriu tikrai nurodyti kaip žiūri į monopolį mūsų liaudis, būtent lietuvių liaudis. Aš turiu garbę pranešti dūmai apie vieną peticiją, kurią aš apturėjau iš lietuvių moterų. Ant peticijos pasirašė 12.961 moteriškė, daugiausia sodietės, ir manau, kad valstybės dūmai bus įdomu pažinti jos turinys: (šauksmas — prašom, prašom). «Į Valstybės dūmą. Lietuvių moterų reikalavimas. Degtinė tai didžiausias moterų skriaudų šaltinis ir svarbiausia priežastis kultūriško ir ekonomiško viso krašto sumenkėjimo. Todėl moterų lietuvių suvažiavimas buvęs Kaune nutarė reikalauti per savo atstovus Dūmoje, kad mūsų krašte degtinės pardavinėjimas būtų visiškai panaikintas».

Peticija parašyta lietuviškai ir atsiūsta man, drauge daugelis moterų aiškino, kad nevien tame pikto šaltinis; kitos nurodė, pasirašydamos ant peticijos, kad, žinoma, geistina būtų, kad girtuoklybė būtų panaikinta visoj Rusijos valstybėj, bet, sako, mes neturime tiesos prašyti už kitus, o meldžiame užtarti mūsų kraštą. Apie šitą peticiją galima būtų daug kas pasakyti — kai kurios, parašydamos savo pavardę, nurodė, kokios nelaimės moterims ir šeimynai pakyla iš žmonių girtuoklybės ir iš perdaug didelio alkoholio vartojimo, bet dabar ne laikas vis tai išguldinėti. Prie pasakyto pridėsiu dar, kad aš labai tankiai gaudavau prašymus apie tai, kad juo greičiaus būtų nutarta, kad valdžia išpildytų valsčių nutarimus uždaryti vienur ar kitur monopolio sankrovas; dabar gi pas mus tas dalykas tankiausia pasibaigia tuom, kad suejga nusprendžia prašyti uždaryti monopolio sankrovą, o policija tuojaus pradeda tyrinėjimą — kas agitatorius, pakurstytojas.

Šitame priežastis, kad pas mus daugelyj vietų daužė monopolius, ne su politiškais tikslais, bet tik dėlto, kad nuo jų atsikratyti. Žinoma to pasekmė: žmonės pakliudavo katorgon, o išdas turėjo nuostolius (plojimai kairėj pusėj).

«V. Žinios».

Pirmeiviškoji laikraštija ir apgarsinimai.

Pažvelgus į pirmieviškąją Amerikos lietuvių laikraštiją, matome kokį tai nenormališkumą ir norą tarnauti «dviem dievam».

Laikraščiuose aiškina, kokiu būdu darbininkai gali pagerinti savo būvį, šaukia kovoti su netikusia kapitalistiškąja sistema ir balsuoti už socialistų partiją, kaip vienatinę išieigą pagerinimui savo būvio, nurodo kas tai yra republikonų ir demokratų partijos, nurodo, jog tos partijos tarnaudamos kapitalistams yra priešingos darbininkams.

Tie nurodymai yra labai naudingi, geri ir teisingi.

Bet žvilkerėkime į apgarsinimus. Ten ant pirmos vietos matai didelėms raidėmis užrašyta: «Balsuokite už tokį ir tokį žmogų ant d a m o k r a t i š k o tikieta»; «balsuokite už tokį ir tokį ant r e p u b l i k o n i š k o tikieta». Stebiesi žmogus ir mąstai: kas tai galėtų būti?

Tokiu darbu užsiima beveik visi pirmieviški lietuvių laikraščiai. O «Darbininkų Viltis» dar toliaus nužengė: skyriuje «Politiški apgarsinimai» nurodo gerus darbus senatoriaus Penrose, užkelia jį ant laipsnio žmogaus, kuris stengiasi «pagerinti» darbininkų būvį; šaukia balsuoti į legislatorius tuos, kurie pasižadėjo remti Penrose į senatorius. Ir ką gi tas «geradaris» Penrose nuveikė, kuo gi jis teip atsižymėjo, ar gal už tai, kad myli žiūrėti kaip muša «base ball», kaip demokratų kandidatas į prezidentus, Johnson. O ne! jis toliau nužengęs. Jis įnešė ir stengėsi įvesti įstatymus sumanymą, kad nelinkamų ponams kapitalistams laikraščių būtų atimtos: «Second class matter». (Jau tas įstatymas dabar pa-

tvirtintas).

Už tokį tai geradarij «D. V.» liepia balsuot, išaugštindama jo darbus.

Ir noroms nenoromis žmogus imi mąstyti: «Kas čia per politikas?».

Kuomet ta mūsų laikraštija nusiims maską, kuomet perstos tarnauti keliems dievams!

Gana jau būtų gyvuot po maską, laikas mest vyliugystę.

Tegyvuoja tiesa!

K. J. Virsnis.

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Amerikos Jungt. Valstybes. Karės sekretorius (arba ministeris) Taft, dabar republikonų partijos pastatytasis kandidatu į A. J. Vals. prezidentus, birželio 19 d. prisiuntė prez. Roozeveltui atsiskaitymą nuo vietos. Rezignacija priimta, ir karės ministerio vieton prezidentas paskyrė jan. Luke Wright iš Tennessee, seniau buvusį ambasadorium Japonijoje.

Anglija. Valdžia patraukia teisman 30 moterų, kurios, dėlto, kad neturi balsavimo teisės, atsisakė mokėti mokesčius už savo turtus. Šitas kovojančių už balsavimo teisę moterų kovos būdas da visai naujas ir jis labai platinasi.

Szveicarija. Parlamentas užsiėmė konstitucijos peržiūrėjimu, su tikslu įvesti valstybės monopolį ant kviečių ir miltų, t. y. kad tų dalykų pardavimu užsiimtų valdžia, o ne privatiški vertelgos. Tai pirmas žingsnis linkui revoliucioniavimo valgomų dalykų.

Rusija. Vadinamą «revoliucijos tėvą», garsų revoliucionierių Čaikovskį valdžia apskelbė paduosiant karės teismui. Jam stengėsi priskaityti visas ypač teroristiškas «kaltes», bet nesisekė, tai kaltina už jo darbus pirm revoliucijos. Nors ne sykį ir Amerikos garsieji piliečiai už jį užstojo, bet valdžia vis jį marino. Petro-Povilo tvirtovėj ir dabar apskelbė, kad jį teis kariškas teismas.

Tą dieną, kada caras Mikė bučiavosi su Anglijos karalium ant Baltmario, Rusijoje iššovė apie 13 žalpų į caro «širdžiai brangius valdinius».

Vladivostoke teroristai nužudė pulkauninką Galojevskį, tos apygardės karišką viršininką.

IŠ PARTIJŲ GYVENIMO.

Chicago buvo Jungt. Valstybių Republikonų Partijos susivaišavimas. Deleгатų buvo apie 1,000, netoli kitą tiek — svečių. Puotavo ir išrinko («Dievas žino») Taftą kandidatu į prezidentus. Šitas dabartinis karės ministeris gavo 702 balsu; P. C. Knox — 68; Ch. E. Hughes — 63; R. La Follette — 25; J. G. Cannon — 61; Ch. W. Fairbanks — 40; J. B. Foraker — 16, o dabartinis prezidentas Theodore Roozevelt gavo 3 balsus. Kandidatu būva, jei gauna 491 balsą; tai Taftas gavo 211 bal. viršaus. Kandidatu į vice-prezidentus išrinkta Shermanas, sumanytojas garsaus priešstrustinio įstatymo, paskiau (šįmet) atkreipto vien tik prieš darbininkų sąjungas. Tai geri paukščiai paskirti į kandidatus.

Rusijoje, Sevastopolio apygardėj policija atrado slaptą spaustuovę, o su ja ir naują, negirdėtą iki šiol partiją, kuri vadinasi... «Liuosybė mumise» («Svoboda vnutri nas»).

New Yorke neseniai buvo Amerikos krikščionių socialistų su-

sivaišavimas. Jie mažai kuo skiriasi nuo tikrųjų socialistų, t. y. stovi ant revoliucijinio, marksinio socializmo pamatų.

Iš Amerikos darbininkų gyvenimo.

Clevelande karų streikas pasibaigė. Streikas darbininkų išlaimėtas, nors teip sunkiai prisiėjo jiems kovot su streiklaužiais. Strytkarių kompanija sutiko padaryt kontraktą su karų tarnautojų unija N 445; visokias permainas darant ji klaus unijos nuomonės; jei unija reikalaus, kompanija turi parodyt priežastis, dėlko atstato darbininką. Teipgi pasirašyta po užmokesčio sąlyga.

Eksplozija atsitiko anglių kasykloje Monongahela, Pa. Kasykloj tuomet buvo 30 žmonių, kurių trys žuvo ant vietos, 7 — liko sunkiai sužeisti, o 15 — paskiau atkasė iš po griuvėsių.

Anglekasių streikas. Birželio 19 d. sustreikavo 500 anglekasių Kolorados valst. šiaurėje reikalaudami pagerint darbo sąlygas ir padidint uždarbį.

Darbininkų judėjimas svetur.

Laukų darbininkų streikas Parmoje, Italijoje, apie kurį jau buvo minėta, labai smarkus ir grąsus žemės valdytojams. Pastariejie patys su savo vaikais ir pačiomis pradėjo eit dirbti, kad tik ne visa laukų gėrybė pražūtų; bet ką jie gali padaryt naudos?

Samdininkams streikuojant, valdžia pristatė prie jų policiją ir kareivius; tačiau tas jų nejerzina ir jie gerai, ramiai laikosi, nes streiklausių neaisiranda. Susitvėrė labai didelė jų draugija ir nusprendė laikytis iki pat galui, įvedė didelę grosą (discipliną) draugijoje, kad nieks be tam tikro nutarimo nepradėtų nė derėtis su savininkais.

* * *

Cherbourg, prieplaukos mieste Prancūzijoje, laivų kompanijos «Norddeuther Lloyd» agentai užgynė darbininkams, nešiojantiems pasažierių daiktus, imti iš jų «ant alaus». Tiems darbininkams nepatiko, kad jie negal pasiubagauti, ir sustreikavo. Kompanija kreipėsi į laivininkus ir tie atliko tuo tarpu nešėjų darbą.

Darbininkai, susipratę, kyšių neima, tik reikalauja atsakančio uždarbio.

Iš moterų gyvenimo ir judėjimo.

|| *Apsunkinta įstojimas Peterburgo moterų gydytojų institutui.* Apšvietimo ministeris apskelbė, kad, priimant į Peterburgo moterų gydytojų institutą, reikalauti netik moterų gimnazijos liūdijimo, bet da gero egzaminų išlaikymo vyrų gimnazijos kurso šių dalykų: lotynų kalbos, rusų kalbos, matematikos, fizikos ir vienos kurios nors naujosios kalbos.

|| *Lietuvos moterų peticija į dūmą.* Gegužės 23 d., einant dūmą klausimui apie degtinės monopolius, Suvalkų gub. atstovas Bulota perskaitė lietuvių moterų peticiją (prašymą) į dūmą, kad visai būtų uždrausta Lietuvoje degtinės pardavinėjimas. Po peticijos išviso pasirašė 12.961 žmogus; vyrų tame tarpe pasirašė 268. Bulota nurodė, kad lietuviai daug monopolius ne politikos tikslui, bet kad nuo jų nusikratyti.

|| *Prūsų universitetai atidaryta moterims.* Prūsų moters ilgai kovojo už teisę moterims eiti mokslus universitetuose. Pagaliaus ta teisė duota. Moters, norinčios įstoti į universitetą, turi turėti tokį pat prirengiamąjį mokslą, kaip ir vyras; vienok pabaigusios mokslą neturės teisės užimti valdiškų vietų. Tai vis tiek suvaržymas moterų inteligencijų, nors jau tas suvaržymas yra grynai politiškas, kuomet mokslo suvaržymas buvo tik paprastu moterų pažeminimu, būk jų vieta tik prie «puodų ir vaikų», o ne mokslo šventykloj.

SANJUNGOS REIKALAI.

LSS. Sekretoriaus pranešimai.

Wilkes-Barre, Pa. susitvėrė nauja kuopa No. 92. Dabar Wilkes-Barre yra dvi kuopos.

Braddock, Pa. susitvėrė nauja kuopa No. 93.

Foxcroft, Me. susitvėrė nauja kuopa No. 94.

P.K. kryvūlė No. 34. — Nors susivažiavimas sutaikė LSS. 1-mą kuopą, bet 1-ma kp. negalėjo tarp savęs sutikime sugyventi ir vėla persiskyrė. Persiskyrusių dalių sąnarių skaitlius yra toks: viso pusė 16, kitoj — 11. (Šitas skaitlius sąnarių yra skaitomas iš buvusių tame susirinkime). Kadangi mažesnė dalis išsireiškė, kad ji nesutiks priimti kitą numerį ir laikysis N 1 mą, tai didesnė dalis, norėdama užbaigti ergelius, ir kad už kuopos numerį nekiltų vaidai, atsišaukė į P.K., kad nuspręstų, kuri pusė turi pasilaikyti N 1.

P.K.—tas visais trimis balsais palieka N 1 didesnei pusei, o mažesnei turi būti naujas paskirtas.

P.K. teipgi reikalauja ir mažesnės pusės nuomonės išgirsti.

Nuo komisijos, peržiūrėjusios LSS. centro knygas, gavau atskaitą, kuri bus patalpinta kitame «Kovos» numeryj.

Apie «Kovos» buvį.

Visų kuopų atyđai.

Montreal, Canada. LSS. 84 kuopa turėjo savo susirinkimą birž. 14 d. Svarstėme apie organą ir pinigiską stovį, kuriam grasina pavojus. Visi sąnariai nutarėme šelpti kiek galėdami, kad nebut sumazintas, o toks pat paliktas mūsų organas. «Kovos» fondan šiuo tarpu paskiriam 3.95 iš savo kasos, ir suaukavom 1.05. viso labo 5 dol.

Visas kuopas meldžiame prisidėti ir šelpti kiek galint savo organą.

84 kp. Komitetas.

Draugai ir draugės! Girdėjom kiek sykių iš centro skambant, apie mūsų organą laikraštį «Kovą» kaip jis silpnai stovi — baidiam padėjime. Dėlto mes, 4-ta LSS. kuopa, Chicago, Ill., paduodam savo užmanymą. Mus yra tiek draugų, kad jeigu kiekvienas, kuris turi darbą, mokėtų prumerates po \$ 1.00 metams, tai tie, kurie nedirba, galėtų nemo-

kėti čielus metus. Tai mes «Kovą» išvaduotume iš baisaus pavojaus ir toliaus geriau gyvuotų.

Atminkime, draugai ir draugės, kaip buvo pačioj pradžioj organo «Kovos» įsikurimo, kada mokėjom prumerates keli arba kelios dešimtys draugų, o dabar daugiau esame ir lengviau bus užlaikyti. Mes, 4 kuopa, paduodame tą užmanymą ir meldžiame visų kuopų paimti tai į atyđą ir apsvarstyti. Mes nutarę ir sumokėjom per diskusijų susirinkimą kelis dolerius, kuriuos ir prisiuočiam sek. P.Dubickui, pasitikėdami, iog neatmesite mūsų užmanymo, jog pritarсите tam.

Vardan 4-tos kuopos — sek. B.R a d z e v y č i u s.

Prie musu konstitucijos.

Čia paduodu savo projektą kelių straipsnių, kurių buvusioji Konst. Komisija da visai nesvarstė. Paduodu tati svarstyti visjems. Tai bus naujai Konst. Komisijai medega.

STRAIPSNIS XV.

Pildomasis Komitetas.

§ 1. Pildomasis Komitetas susideda iš trijų narių, nepriklausančių prie kitų Sąjungos komitetų, vieniems metams renkamų per LSS. referendum. Iš vieno rajono negali būt išrinkta narių daugiau, kaip vienas. Rinkimai prasideda kovo 15 d. Kiekvienas Sąjungos narys nominuoja 3 kandidatus. 20 dienų leidžiama nominacijai, dešimts — pripažinimui ir atsisakymui ir keturiasdešimts penkios — referendumui. Tris kandidatai, gavusieje daugiausia balsų, yra išrinkti. Tokiu pat būdu esti papildoma naujais nariais apleistosios, dėlei kurių nors aplinkybių, vietos. Pildomojo komiteto nariai gali būt atšaukiami arba pašėduojami per referendum tokiu jau būdu, koks parodyta straipsnyje apie referendumus.

§ 2. P.K. prižiūri, kad visi Sąjungos susivažiavimų, referendumų, Veikiamojo Komiteto ir Literatūros Komiteto nutarimai būtų nuosekliai išpildyti. Jeigu koki nutarimai nesutinka su programą, konstitucija, ar senesniais da nepanaikintais įvedimais, P.K.—tas atsisako juos išpildyti. P.K.—tas, sulyg tų nutarimų, nurodo darbą sąjungos sekretoriui ir organo administratoriui; sužiūri organo ir literatūros fondus ir sykiu su administratorium sprendžia apie medėgiškąją išleistuvės pusę: apie honorarą autoriams, kainą išleidžiamų raštų etc.; jis priima mėnesines Turtų Kontrolės Komisijos apyskaitas; veda visus Sąjungos biuro bėgančius reikalus, išėmus tik tuos, kuriuos konstitucija, arba Veik. Komiteto taisyklės parodo esant dalyku V.K—to arba visnotino referendumo.

§ 3. P.K. savo veikimo taisykles pats sau išsidirba, sutinkant su konstitucija ir Veikiamojo Komiteto taisyklėmis.

§ 4. P.K. savo darbus ir nutarimus skelbia organe ir išduoda raportus V.K—tų jo ir Sąjungos susivažiavimuose. Visi jo veikiimai ir nutarimai esti perkratinėjami Veikiamojo Komiteto.

§ 5. P.K. susivažiuoja kada mato būtina tam reikalą. Susivažiavimų tarpuose atlieka reikalus per laiškus. P.K—to susivažiavimų lėšos ir kiti jo darbam reikalingi išleidimai uždengiami iš Sąjungos išdo.

STRAIPSNIS VI.

Literatūros Komitetas.

§ 1. Literatūros Komitetas susideda iš trijų narių, vieniems metams renkamų per referendum. L.K. narių rinkimas ir atšaukimas atsilieka tokiu pat būdu, kaip nurodyta apie Pild. Komitetą (str. XV, § 1) ir straipsnyje apie referendum.

§ 2. L. K. sprendžia literatiškąją vertę rankraščių, paskirtų sąjungai išleisti atskirose brošiūrose, ir, jei tinka, nusprendžia išleisti.

§ 3. L. K. parūpina arba pasistengia gauti rankraščių brošiūroms ir atsišaukimams bei lapeliams, Sąjungos išleidžiamiems.

§ 4. L. K. sprendžia apie vertę turinio knygų, sąjungos ir kitų išleistuvių išleistų, o turinčių tarnauti agitacijai, propagandai ir, abelnai, apšvietimui; paaiškina per organą naujų tokių knygų turinį ir nurodo, į kurį apšvietimo knygynų skyrių jos tinka.

§ 5. L. K., prirėkęs, duoda patarimus organo redaktoriui ir kartu su juo sprendžia apie principjališkai literatiškąją vertę straipsnių atsiųstų patalpinti į organą. Apie patilpusius organe straipsnius L. K. tetais pats vienas sprendžia ir reikale daro pasargas redaktoriui.

§ 6. L. K. pataria Pildomamjam Komitetui, kokia kaina galima dėti ant išleidžiamų raštų, jei žiūrima į tai pagal jų turinio vertę.

§ 7. L. K. išnuoda susivažiavimams savo darbų apyskaitas.

§ 8. L. K. visą savo darbą atlieka per laiškus. Tame padaryti išleidimai atlyginama iš Sąjungos išdo.

§ 9. L. K. savo veikimui tvarką arba taisykles pats sau išidirba.

J. Baltrušaitis.

Dėlei nominacijos kandidatų į Sąjungos veikėjus.

Worcesterio (Mass.) 40 kuopa, susirinkime 7 birželio, nominuojant kandidatus į Sąjungos veikėjus, kilo draugų tarpe ginčai, kaslink nepraktiškumo nominacijos blankų ir dr-go Baltrušaitio paaiškinimą apie tai «Kovos» N 23.

Dėlei nurodymo nepraktiškumo likos paskirti keli draugai surašyti atsišaukimui į «Kovą» su tikslu patobulinimo dalyką ateičiai.

Netobulumą, sulyg mūsų nuomonės nurodome šiame:

Blankoje ta rubrika, kur paminėta: «Ar apsiima? Jei apsiima, rašyti «teip», jei ne — rašyti «ne» — yra visai be reikalo, nes kuopos nominuojant draugus kitų kuopų kaslink apsiėmimo žinot negali. Nominacijos gi rezultatai apgarsinus «Kovoje», bus matyti, kas lieka kandidatais (žinoma, kurie gaus daugiausia balsų); tada patys kandidatai nenorinti užimti jiems skiriamą vietą, galės atsakyti; atsakiusiųjų vietoj bus kiti, gavusieji po jų daugiausiai balsų ir tt., kaip tą nurodė dr-gas Baltrušaitis.

Drg. Baltrušaitis paaiškinime rašo, kad kuopos gali nominuoti ne tą, kas apsiima, bet tą, ką nori ir ką mano esant atsakančiu užimt skiriamą vietą. Toliau rašo, kad kiekvienas draugas turi tiesą paduoti balsą tik už vieną ypatą, be jokių apkalbėjimų ypatų veiklumo. Čia kyla klausimas, iš kur nauji draugai, neseniai prisidėjusieji prie kuopos, arba naujai susitvėrusios kuopos, gal žinot esančius Sąjungoje atsakančiais užimt skiriamas vietas, be apkalbėjimo ypatų gabumo į skiriamas vietas? Arba kaip kuopos gali perstatyti į Pildomąjį ir Literatūros komitetus po devynis kandidatus, kadangi kuopoje narių skaitlius devynių nepasiekia, o kožnas draugas gali paduoti balsą vos tik už vieną ypatą? Mūsų nuomone, nominacija turi būt vieša su pilnu apkalbėjimu ypatų gabumo. Nes kitaip gal tapt išrinktu į redaktorių ar į kitą vietą toks draugas, kuris amžinai negalės atlikt savo užduoties ir iš to gal išeit vieni juokai.

Į Pildomąjį ir Literatūros komitetus nominacijos blankoj reikalaujama po devynis kandidatus, ką retai katra kuopa galės išpildyti, nes čia turėtų būt atskirai nurodyta urėdai komitetų, kaip pirmsėdis, sekretorius ir kiti, o į kožną urėdą paskirt po tris

kandidatus, kaip to reikalaujama į B. R. komitetą.

To neėstant nominacijos blankoje, mūsų kuopa joku būdu negalėjo perstatyti ant syk devynių kandidatų, kadangi susirinkime dalyvavo mažesnis skaitlius sąnarių. Nominuojant gi du kart, pasirodytų perdaug kandidatų. Bet jeigu kitos kuopos ir galėjo perstatyti po devynis kandidatus, tai klausimas, kas jiems paskirs urėdus (vietas)? Čia pasirodo visai nepraktiškas darbas, kadangi mes nominuodami neturim tiesos paskirt kandidatams vietų, o tą kaip ir pavedam atlikt kelioms ypatoms — komisijai.

Geistina būtų, kad ir kitos kuopos išreikštų savo nuomonės, patobulinant tą dalyką.

S. J. Bakanaukas, V. P. Narijauckas, A. J. Viznis.

Gerbiama Redakcija.

Teisingam dalykų stovio perstatymui meldžiu patalpinti «Kovoje» žemiaus sekantį mano laišką.

25 «Kovos» numeryje dr-gas J. Baltrušaitis straipsnyje «I r v ė l g r i u v i m o š m ě k l a» palietė keletą svarbių ir iš dalies (kaikurioms ypatoms) skaudžių klausimų. Kadangi minėto straipsnio autoriaus nurodymai labai šalinasi nuo teisybės, pavelti ju atitaisyti jo klaidas. Autorius, kalbėdamas apie apmokamus «honoravus» darbininkus, ko nebūta prie senosios tvarkos, ir apie tai, kad tie «honoravi» darbininkai «už apmokėjimą labai lėtai dirba», priveda, kaip pavyzdį, knygų kontrolės komisiją, (toje komisijoje aš dalyvavau, kuri «dirbo, dirbo... ir nors jau po susivažiavimui praėjo mėnesis laiko, savo darbo da neatliko».

Man labai nesmagu rašyti redakcijon šio kio turinio laišką, bet, jei drg. J. B. apkaltina komisiją nesąžiniškame atsinešime į darbą, už kurį jau užmokėta, tad reikia jam nors ir apkaltinus jau žinoti tikras dalykų stovis. Prie to tikrai reikia nusistebėti, kad drg. J. B., galis susinešti su S. Sekretoriumi ir dalyvavęs Susivažiavime, komisiją apkaltina tame, kame yra kaltas Sekretorius. Jei Susivažiavimas priėmė Komisijos atskaitas ir raportą ir jei sekretorius neprotestavo prieš komisijos atskaitas — reiškia, kad ji savo darbą atliko; atskaitų gi garsinimas — tai ne komisijos pareiga, bet sekretoriaus. Toliau, visiems yra žinoma, kad minėta komisija, kaip skambėjo P. K. kryvūlėje, buvo išrinkti ne dėlei «honor» ir ne dėlei atskaitų sutaisymo, tas yra pareigoje sekretoriaus bei administratoriaus, bet vien tik «peržiūrėjimui Centro Sekretoriaus ir Administratoriaus knygų»; komisija galėjo ir turėjo tiesą pagarsinti tik Susivažiavimui trumpą raportą, kuriame išrodytų nenuo sekumus knygų vedime ir užrašytų knygose paskučiausius skaitčius; o jei jinais dirbo dar gi ir atskaitas — tai jos ypatingas dalykas. Jei tam tikslui būtų renkama komisija, tad ją reiktų ir kitaip įvardyti, butent «komisija sutaisymui centro finansų atskaitos», ar kaip kitaip.

Atskaitų nepagarsinta «Kovoje» dėlei tų priežasčių, apie kurias gali kuogeriausiai painformuoti dr-gą J. B. sekretorius; — visų svarbiausia jų — tad tai, kad sekretorius neturėjo savo atskaitų ir negalėjo prieš Susivažiavimą sulygtinti jų su komisijos atskaitomis. Aš manau, kad, einant prie tikslo, nevisados galima naudoties iš jeib kokių įrankių ir pasisaugoti rasti kaltę ten, kur jos nėra. Jei dr-gas J. B. mato kokį nors «honorą» tokiame darbe, kaip šioje komisijoje, kurioje, nesigiriant, man prisiėjo dirbti apie 2 savaiti — tad te jam panašius «honorus» su jų pasekmėmis pagamina ateitis.

Tame pat straipsnyje užminėta ir apie vaikalą «Moteris ir Socializmas». Bereikalinga šiame atvėjyje agitacija prieš, nors ir pavydale išreiškimo «tik savo» nuomonės; jei Sąjunga negalės atpirti nuo vertėjo rankraščio — aš manau, kad vertėjas ras kokį nors kitą išėjimą. Prie to nieks nešaukė draugų padėti «visą triusą mi-

nėtos knygos prenumeratos rinkimui»; — noris jau perėjo mėnesis laiko nuo Susiv., administracija nepripažino už galimą greta «Kovos» finansų klausimo pastatyti ir kitą; aš nemanau, kad «Moteris ir Socijalizmas» atšalinę draugus sąjungiečius nuo agitacijos už «Kovą» ir jos fondą, nėra šiedu klausimu visai tarp savęs nesiriša. Galų gale kur buvo centro atstovai, kuomet Susivažiavime svarstyta klausimą apie veikalą «Moteris ir Socijalizmas»? Kiek aš atmenu ir dr-go J. B. nebūta tame susiv. posėdyje, nėra, jei jis būtų buvęs, tai nebūtų pasigailėjęs suteikti delegatams savo praktiškų tame atvėjyje patarimų; o kadangi nedalyvavo, tad ant ko pasiremdamas apkaltina delegatus «karštame pritarime» pirkti ir išleisti minėtą veikalą? bene ant dr-go J. A. Stankaus pranešimo, patilpusiame «Kovos» 23 num.? Aš dalyvavau toje sesijoje, kaip užinteresuota ypata, bet negirdėjau, kad brooklyniečiai būtų «karštai pritarinėję» — ir to nieks iš delegatų negirdėjo.

Visas mano laiškas susideda į vieną tik sakinį: «norint ką kaltinti reikia turėti faktus». Fac bene et specta finem.

Račkauskas.

Veikiamamjam LSS. Komitetui.

«Kovos» N 22 tilpo kryvūlė V. K.-to po N 2. Apie tąją kryvūlę reikėjo man seniai pakalbėti, bet kadangi prigulėdamas į visokius komitetus buvau labai užimtas tais reikalais, kuriuos apsiėmęs esmi pildyt. Bet jauzdamas reikalingumą apie tai pakalbėti, pasiryžau nors vėlai, atmindamas tąjį priežodį, kad: «geriaus vėliaus, negu niekad».

Kryvūlė N 2 skamba šiaip: «Įnešimas V. Kom. nario drg. Bagočiaus: pareikalauti II ro Rajono, kad prašalintų drg. A. Bernotą iš V. K.-to kaip keliantį vaidus LSS.»

Nubalsuota neišmest 4 balsais prieš 1, todėl kad kaltė mano ne ganėtinai aiški.

Ir juokas, ir liūdna, ir keista.

Juokas todėl, kad mūsų Sąjungos agitatoriai ir viršininkai bijo savo šešėlio, nes kada pamato savo darbų šešėlį, tad jo nusigąsta; ir jieško būtinai tokio individuumo, ant kurio tąjį savo darbų šešėlį prilipinti, ir sykiu numesti kur į bedugnę, kad ten priapultų. Nelyginant kaip fanatikas žydas atiduoda savo nuodėmes gaidžiui, o paskui jį visą suvalgo, su visomis nuodėmėmis...

Liūdna todėl, kad mūsų pagarsėję agitatoriai ir susipratimo platintojai ar nenori matyt, ar teip yra siaurai matanti, ar... kad neišsišokčiau — veidmainingą politiką veda. Kitaip sakant, pučia į tą dudukę, kuri labiau barška, kad barškėjimu pakeltų jų autoritetus.

Keista todėl, kad šlavėjai «šiukšlių» iš mūsų Sąjungos ir komitetų slepiasi su savo darbu. Kaip tai? O gi kaip ir ta kryvūlė ta po paleista nieko man nežinant ir tik tada dažinojau, kada «Kovoj» pamačiau. Aš manau, kad su teisingais pasiūlymais nėra reikalo slėptis, ypatingai kada eina dalykas apie Sąjungos gerovę.

Dabar klausiu drg. Bagočiaus, kaip įnešėjo to dalyko, iš kokios pusės tēmydamas teip pasiūlgė. Baust ką nors už kaltę, reik būtinai toji kaltė pripažinti, darodyt, nes kitaip sprendėjai gali įklaidą įpult. Drg. Bagočius tą viską aplenkė, ir ant nelaimės, parodė savo nesupratimą organizatyviškų dalykų. Bet svarbiausia drg. B. čia yda, tai barškinimas į autoritetų bubnelius.

Gal drg. Bagočius paklaus kame? Štai kame.

Aš keliau tuos drg. B. menamus vaidus ne be pamato. Tas pasirodė IV Susivažiavime, kad visi mano kelti vaidai pasirodė turinti pamatus, nes svarbiausia tų vaidų šaknis, 13 ta kuopa atrasta nelegališkai ir bereikalo išbraukta. 1-ma kuopa protestavusi prieš

tą darbą pripažinta dirbusia darbą, kuri privalėjo ji dirbti. Aš gi vienas dėl savęs nieko nedariau, kaip tik sykiu su pirma kuopa. Bet tie darbai pripažinti už darbus savo vietoj. Klausimas: kame gi mano vaidai? Jeigu drg. B. matė kitus kokius, tai reikėjo įvardžiai viską išdėstyti ir pasiūst man ir Veikiamamjam K-tui, iš ko tasis būtų galėjęs spręst mano kaltybę, o aš būčiau žinojęs už ką esmu kaltinamas ir būčiau žinojęs prieš ką ir už ką teisintis. Dabar to nieko drg. B. nepadarė, tik apskundė ir gana.

Iš to reikia spręsti, kad drg. B. rūpi ne idėja tik autoritetams pasišventimas: nors susivažiavime pripažinta Centro darbai nelegališkais, bet drg. B. nor tą apvilkt savo agitatyviška skraiste, ir apšaukt mane kėlėju vaidų, o kaltininkus išteisint. Aš užmetimų jokių nesibijau; tegul drg. B. nurodo, faktiškai, visus mano prasižengimus, o aš apsiimu faktiškai atsakyti ant visų užmetimų. Aš nenoriu, kad mes klaidintumėm draugus sąjungos užmetinėdami viens kitam klaidas, prasižengimus, bet nedarodydami jų.

Kadangi toji kryvūlė buvo patalpinta «Kovoje», ir nors V. K.-tas nubalsavo prieš įnešimą, ir kadangi aš apie tą kryvūlę nieko nežinojau, nors esu V. K.-te, taigi ant manęs viešai tapo užmesta dėmė, kad pakirst mano reputaciją akise Sąjungos draugų, todėl aš reikalauju nuo draugų V. K.-to, kad pareikalautų nuo drg. Bagočiaus, kad tasis viešai išdėstytų savo užmetimus apie menamus mano vaidus, kad aš galėčiau viešai teipgi atsakyti ant jų. Kitaip aš lieku apšmeižtas akise draugų, ir tas būtų jau perėjimas žmoniškumo ribų.

Kitus dalykus, kurie tapo palytėti per drg. Baltrušaitį «Kovos» N 25 straipsnyje «Sugriuvimo šmėkla», kur aš likau užkliudytas kaip «zecceris», teipgi apie kryvūles V. K.-to esančias ant mano rankų, kurios nepatipo į «Kovą», turėsiu parašyt sekančiame numeryje, kadangi dėlei stokos laiko negalėjau suspėti paduoti į šį numerį.

Su proletariškais linkėjimais draugams

Narys V. K.-to nuo II-ro rajono

A. Bernotas.

Atsakymas drg. A. Bernotui.

«Kovos» N 25 drg. A. Bernotas man praneša, buk negavęs jis anė jokių nutarimų LSS. Veikiamamjam Komitetui nuo Illinois rajono konferencijos, šįmet atsibuvusios Spring Valley, Ill. 22-23 vasario. Man labai stebėtina, kur gi galėjo tasai laiškelis su nutarimais dingti? Tai da pirmą syk man teip atsitiko, kad laiškas prazuvo; nors gana daug esu rašinėjęs laiškus, bet visuomet nueidavo į ten, kur tik buvo siučiama. Nutarimai buvo tuojaus po konferencijai pasiūsta ant vardo drg. A. Bernoto, jo paties per laišką nurodytu adresu: 228 Gerritt st. Phil. Pa. Da ir dabar randasi mano rankose laiškelis drg. A. Bernoto rašytas prieš konferenciją pirm buvusiam Illinois rajono organizatoriui velioniui J. Klembauckui, kame ir nurodyta paties A. Bernoto: «nutarimus V. K. siųskite ant vardo A. Bernoto, aukščiau nurodytu adresu. Konferencijos man pavestą darbą aš turėjau atlikti kaip privalumas reikalauja, visai nemislydamas, kad kam nors dėl Sąjungos draugų burelio, iš to išėitų koki nesmagumai arba «intrigos». Niekuomet neturėjau mislyse «suvotuloti», kaip drg. A. Bernotas sako, sprecijališkas kaltybes, nė drg. A. Bernotui, nė kam kitam.

Illinois rajono sekr. *V. Cernauskas.*

Daugiau atydos kviečiant į rajonų konferencijas.

(II-ojo rajono atydai)

Birželio 9 d. apturėjau laišką, nuo II rajono sekr. drg. A. Bernoto, kuriame užkviečia mus 14 kuopą į konferenciją, į Philadelphiją 21 birželio.

Tarp kito ko laiške skamba šiaip: Šiuomi pranešu, kad ateinanti konferencija atsibus Philadelphijoje, sušaukta per 13 kuopą».

Perkaitęs virš minėtą laišką, pamislinau sau: kokią tiesą turi sušaukt konferenciją 13-toji knopa? Tai visai ne jos reikalas. Viena dėl to. Joguei 13 kuopa iki šiolei visiškai da nedalyvavo mūsų rajone, o antra, kaip man rodos, paprastą konferenciją tik gal sušaukt rajono organizatorius, o ne kokios ten 13-tos, 14-tos arba 15-tos kuopos. Jeigu teip butų galima, tai išeitų, kad kiekviena kuopa, kada tik panori, gal sušaukt sau tinkamą konferenciją. Arba ir vėl 13 kuopa šaukia konferenciją: rodos kaip ir tik da organizuodama naują rajoną, o jau mūsų rajonas nuo seniau gyvuoja ir turi tam tikrą komitetą, kuris privalo ir rupintis tais reikalais, o ne kas kitas.

Teipgi da turiu patart, jogei kviečiant į konferencijas, praneštų ne vėliaus kaip mėnesiu arba bent trim savaitėm pirmiau negu bus konferencija, idant kuopos žinotų jau iš kalno ir geriau galėtų prisirengt. Užkviečiant teip, kaip dabar į šitą II rajono konferenciją, 10 čia dienų pirm atsibuvimo pagarsino organe, – tai jokiū budu negalima jokių įnėsimų

POLITIŠKŲJŲ KANKINIMAS RYGOJE.

(Pabėgėlio laiškas)

TAMSIOS rudens naktys, kiek jos minėčių sukelia... Vėjas blaško dar pasilikusius ant medžių lapus ir skambina langinyčias. Šiurpuliai mane visą perėme, atsiminus, kaip buvau laisvėje ir dirbau labai žmonijos; kiek buvo smagumų liuosam nešiotis plaukštai popierių ir buti darbininku kuopoj kovojančių už laisvę... O dabar viskas išblaškyta — baisu!

Teip man mąstant staiga atsiveria durys ir įeina policijantas su kardu prie šono ir šaudykle ant pečių. Man baisu pasidarė pamačius kraujo liejikus. Kiek jau jie yra kraujo pralieję, bemašindami darbininkus! Prie manęs priėjęs, ištarė kelis perkunus, paėmė mane už pečių: «Eik, sako, tu, žmogžudy, atsiimk savo užmokestį, ką uždirbai»... Ir veda iš pasmirdusio kambario, tiesiok trepais ant aukšto. Staiga perėjo mintis apie baisybes kankinimo, kaip man draugas papasakojo, ką jis turėjęs tame žmogžudžių urve. Priėjom prie durų, užriko gyvulišku balsu:

— Leiskit į vidų, jau auka ateina.

Atsivėrė durys, įėjom į vidų. Pamačiau tuojaus žmogų

duot, nė delegatų pasiųst, nes per trumpas laikas. Nes, kaip man rodosi, kuopos daugiausia laiko susirinkimus tik 2 kartu per mėnesį, tai per tą 10-tį dienų prisieitų butinai šaukt extra susinkimai, kurių mes jau ir teip užtektinai turim. Padėkim: prisiunčia LSS. sekretorius susivažiavimo protokolą dėl nubalsavimo, jau ir reikia šaukt extra susirinkimą; arba komisijų blankas dėl nominacijos kandidatų į LSS. viršininkus, ir vėl šaukt extra susirinkimą ir tt., o jeigu da pradės ten kokios 13 kuopos arba kitos kviest į konferencijas, arba šiaip į kokius susivažiavimus, tai tąsyk daugiau nieko nereikėtų veikt, kaip tiktai šaukt extra susirinkimus, kurie teipi be iškaščių nepsieina.

Organiz. 14 kp. J. Bulota.

Nuo nesuomonių prie suomonių.

«Kovos» N 26 patėmijau «Kovos» zecerio drg. P. Jonaičio straipsnelį «Dėlei nesuomonių». Ką drg. P. J. vadina nesuomonėms? Ar tą draugų zecerių apskelbtą streiką?

Bet kam draugas Jonaitis da sako, kad nereikia advokatų, kadangi streiką apskelbė tik patys draugai zeceriai, o ne koki jų advokatai.

Aš kaip girdėjęs iš drg. zecerio lupų turiu paaiškinti, kaip ir kur tas buvo apskelbta. Per vestuves vieno draugo «Kovos» zeceris drg. A. Bernotas kalbėjo, kad «Kova» kitą nedėlią jau nebeišeis. Tenai buvo susirinkę apie 20 ypatų ir daugelis tai girdėjo, o kai kurie draugai užginčijo tai, kad

su akiniais stovintį, riebę kaip penėtą meitėlį; prisiveizėjęs arčiau, pažinau, kad tai slaptos policijos viršininkas. Dešinė pusė prie sienos kabo caro paveikslas, šalyjo dievo paveikslas, kairė pusė stovi pastatyta lova ant sprenžinų, kad auka paguldyta negalėtų ištrukti. Viršininkas, persizegnojęs ir suminėjęs dievo ir caro vardą, prie manęs atsigržė ir suriko:

— Tu, s v o l o č, ar tu kurstai žmones prie sukilimo. ar tu prigulėjai prie kovos kuopos?..

Man atsakius, kad nė kokios kuopos nežinau, tuo suriko:

— Ei, sargai, imkit jį ir paguldykit į tą lovelę, tai jisai užmigęs išpasakos visą teisybę...

Du policistai pagriebė mane už sprando ir ištiesė ant lovelės. Staiga pajutau visas suspaustas, nežinia kokia nepaprasta galybe. Stengiaus ištrukti, bet veltui — negalėjau pasijudinti. Tiktai pajutau skausmą nugaroj — davė keletą kirčių su gumine lazda ir klausia:

— Ar prisipazįsti?... Dar nenori, tai aš pagamįsi tau da geresnius pietus.

— Aš nežinau kovos kuopos, kaip aš galiu prisipazinti nieko nežinodamas...

Nebedavė man daugiau kalbėti, tiktai pajutau vėl skausmą, bet labai baisy, negaliu nė apsakyti: pradėjo ada-

dėl zecerių streiko «Kova» turėtų mirti.

Stasys Andziulaitis.

Redakatoriaus pranešimas.

(34 kuopos atydai)

Da prieš susivaziavimą 34 kp. (Waterbuty) atsiuntė patalpinti «Kovon» straipsnį apie žinomus «1-mos kuopos atšaukimus». Tuo tarpu Lit. K-tas, nusprendęs, atsiuntė redakcijai direktyvą, kad be jo žinios nebutų talpinami organe «besiginčijančių kuopų ar frakcijų savo tarpe raštai». Parėjus 34 kp. rašto eilei patilpti «Kovoje», pasirodė, kad tas raštas, sulyg L.K-to nutarimų, turėtų but peržiūrėtas L.K-to, taigi ir pasiunčiau jam. Dabar raštas sugrįžo su L.K. nutarimu – dviem balsais prieš vieną, — netalpinti.

Legitimacija.

IV LSS. Susivaziavimas nutarė reikalauti nuo kiekvieno kandidato, perstatomo į Sąjungos viršininkus, tam tikrą legitimaciją, iš kurios būtų matoma, kas yra tas kandidatas, ir kaip veikė ar tai Sąjungoje, ar kitoje kokioje progresyviojoje politiškoje organizacijoje, ir ar jisai atsako tai vietai į kurią yra perstatytas. Prie to reikalaujama, idant atsakymai

tom badyti po kojų nagais... Neišturėdamas skausmo, surikau: «Gelbėkite – mirsiu!» Nepatiko mano riksmas tiems kraugeriams – liepė užkišti man gerklę, kad negalėčiau išreikti. Tada da pajutau baisų smugį. Toliaus aš nebejutau nieko – apalpau ir nemačiau, kaip mane nunešė į kokį pasmirdusį urvą.

Pabundu iš miego, žiuriu, o-gi visas kraujuos paskendęs, širdis plakas, tarytum, iššoks iš krutinės. Pamačiau draugą, sėdintį netoli manęs, ir paprašiau jo, ar negalima gaut vandenio. Lupos buvo išdžiuvę man ir troško širdis nors rasos vandenio. Bet jisai atsakė:

— Ar nežinai, kad čionai neduoda nė vandenio lyg valiai. Ant pietų tiktai gauni puoduką vandenio.

Pradėjom mudu kalbėtis tarp savęs. Aš jo paklausiau.

— Už ką jus čion kankina?

— O gi, ar nežinai už ką valdžia baudžia? Užu kokius popiergalius pakliuvau, ir dabar mane kankina šitam urve jau trečia savaitė.

Man perėjo mintis apie visą surėdymą dabartinės pasaulės: kiek kenčia žmonių nuo dabartinės tvarkos, kiek svieto kenčia be jokios kaltybės, kiek neteko ir gyvasties.

O vargai mūsų, kada bus galas jums... Kada mes, darbininkai, atsilsėsime, kada mes nebeturėsime vargų, kada ne kentėsime bado.

butų sąžiniški ir nesišalintų nuo teisybės. Spręs apie tai Pildomasis Komitetas ir viskas bus užlaikoma paslapyje.

Draugui .....
Jumis.....LSS. kuopos perstatė kandidatu į.....vietą, per tai malonėkite padėti aškę atsakymą prie kiekvieno klausimo ir netrukus prisiųsti šį lapą.....

1. Vardas ir pavardė.....
2. Kokio amžiaus?.....
3. Kur lavinosi? (namie, mokykloje, gimnazijoje ir tt.).....
4. Jei baigė mokyklą, tai kur, kada ir kokią?.....
5. Į kokią prigulėjo organizaciją Rosijoje?.....
6. Kas iš žinomų Sąjungai draugų gali liudyti?.....
7. Kaip seniai Suvienytose Valstijose?.....
8. Ar ukėsas?.....
9. Ar žino anglišką kalbą?.....
10. Kada įstojo į Sąjungą?.....
11. Ar yra susipažinęs su LSS. programu ir taktika?.....
12. Kaip supranta LSS. mierius?*).....
13. Ar sutinka su jais?.....
14. Kaip atsineša į kitas politiškas partijas?.....

PARAŠAS (vardas ir pavardė).....

*) Gelstina, kad būtų trumpai išdėstyta nuomonė linkui LSS. siekių.

Teip bemislydamas, užmigau sugriuvęs ant grindų. Pradėjau sapnuoti: rodos, kad viskas jau praėjo, nėra jau vargų; pasijutau didžiai linksmas naujojoje gadynėje... ir mažiau, kaip darbininkai jau liuosėsi ir puošia laisvės kovotojams kapus liaurų vainikais ir gieda dainas jų atminimui. Garbė jums, karžygiai liuosybės.

Garbė kovoj kritusiems, o gėda tyronams.

Burokas.

Draugams tolimiems

Draugai tolimieji, laisvuose krestuose
Teisybę jus skelbiat liuosai;
O mes čion gyvenam baises kančiose,
Tas kančias vis nešam kantriai.
Vis laukiam, vis šaukiame tyruos tyrilaukiuose
Ir balsas jau mūsų antai
Nutilsta, nurimsta ir nyksta varguose —
Sunkybė to šauksmo matali...

Jūs buvot tarp mūsų, kartu jūs kovojot,
Nuo priešų turėjot jus bėgt'
Iš mūsų eilių iki tol neišstojot,
Kol jūs jau perdaug'n'ėmė slėgt.

PASARGA: Atsiradus reikalui plačiau atsakyti ant kokio nors klausimo, galima tą padaryti ant atskiro lapelio, nurodžius klausimo numerį.

Korespondencijos.

Rašyti reikia visados tik juodu rašalu ir tik ant vienos pusės popieros, nepersiviečiamos; viršuje palikti bent dvi eilutes neužrašytas.

Žinios turi būt teisingos, paduotos teip, kaip atsitiko, be ilgų privadžiojimų ir pamokimų. Žinios iš darbininkų gyvenimo visados bus patalpinotos.

Bayonne, N.J. 36 kp LSS. parengė prakalbas, 23 d. gegužio. Surengėm viską kuogeriausiai; paėmėm salę Hooper Cooper – ruimingą; viskas buvo tyku, ramu sulyg tos dienos vakaro; jau buvo keli žmonės atėję ir kalbėtojai pribuvo ir štai ateina salės gaspadorius ir sako: gavau iš Court'o (teismo) telephoną – klausia, ar turite čarterį... Kaip čarterio neturėjom, tai per tai turėjom išeiti iš tos salės. Bet mūsų trisus ant niekų nenuėjo; netoli tos pat salės gavom kitą, kurioj ir atsiuvo prakalbos. Kalbėtojai pribuvo iš Brooklyn: J. Šaltis, K. Račkauckas ir J. Šukys; gana visiem suprantamai išaiškino vargingą darbininkų buvį; kad darbininkas už tai tik vargsta, kad atsiduoda likimui. Kalbos rodos visiem patiko, tik vienas toksai išsirodo trumpo proto žmogelis, ką bاندė pasipriešit kalbėtojams, bet tokiems reikia atleist – su laiku ir jie persitikrįs, kas blogas, o kas geras. O tojo, kuris apskundė į teismą, prašom, kad paliautų bereikalo dalinti mums «anarchistų» vardą, kad pats tokiu neatsižymėtų.

K. Karaliuks.

Sunki ši tvarka, darbininkų prakeikta,
Visų mūsų peikiama, visų jūsų peikta.

Pabėgot, o mes, kurie bėgt negalėjom,
Palikom be jūsų rankos,
O tiems, kurie bėgti gal net nenorėjo —
Iš kur susilaukt pagelbos!

Su jums kartu mes kovojom, kentėjom
Nuo caro prakeiktos valdžios,
Teip pat į vargus, į nelaimes žiūrėjom,
Į aukas tos baisios tvarkos.

Pabėgot, ir teko vieniems mums palikti,
Ir mums permažai mūsų spēkų;
To didelio darbo negalim atlikti,
Kurio neatlikti baisu . . . . .

Sugrįžkit, padėkit, priešų nebijokit
Ir vėl po senovės į eiles mūsų stokit.

10.IV.08 Peterburgas.

Smutkelis.

Livingston, Ill. Miestelis nedidelis. Gyventojų teipgi mažai, dėlto, kad kitokios pramonės šakos čia nėra, kaip tik viena anglių kasykla, kurioj dirba apie 400 kalnakasių. Tarp tų randasi burelis ir lietuvių – per šimtą. Tarp jų platint idėjas nelabai lengvai galima. Tiesa, nelabai galimas ir biau-rėtis, nes jau vis yra gyvų ypatų, ką parodo, kad čia yra susitvėrus LSS. 74 kuopa ir SLA. 130 kp. Lyg šiam laikui visai silpai laikėsi, bet dabar pirmoji pradėjo žingsnį pirmyn: 31 d. gegužės nutarta laikyti susirinkimus kas antrą sekmadienį dėl pasikalbėjimo ir diskusijų reikaluose Sąjungos ir kas ketvirtas sekmadienis paskirta reguliariškiems susirinkimams: k. t. sąnariinių mokesčių mokėjimui ir kitiems reikalams.

P. K. Pačesa.

Montreal, Canada. Čion pas mus darbai blogai einasi. Darbininkų be darbo vaikščioja pilnos gatvės; nežinia, kada darbai prasidės. Bažnyčių yra daug, katalikai meldžiasi prie dievo. Bet nė dievas, nė kapitalistai negirdi jų.

M. M.

Athol, Mass. Šiame miestelyj lietuvių yra diktas burelis, apie 300–400. Bet į jų gyvenimą žiurint liudna darosi, kaip jie, prispausti šiandieninio krizio, maudosi tamsybėj bei girtuoklystėj.

Draugovių čion yra dvi: SLA. 117 kp. ir Draugystė Motinos Dievo Aštraus Bromo (dr–tei vardas geriau tiktų girtuoklystės draugija). Pastaroji, nors turi savo svetainę, ale nieko joje neveikia, kaip tik susirinkimuose maulia rudąjį, o po tam – žinoma, kokios to pasekmės!

10 birželio buvo susirinkę į svetainę nemažai svetelio. Mat vienas vaikinai, koks tai Narvydas, buvo Providece, ir šnekejo su koku tai kunigu Mickevycia, kuris jam pasakė susirinkti 10 birž., o jis atvažiuosęs suverti parapiją. Rinkomės ir nežinojome dėlko. Susirinkus, draugystės pirmininkas paaiškino, kad norį suverti parapiją ir jeigu esą norite, tai kelkit rankas, tai kitą sykį atkviesim kunigą ir sutversime parapiją. Žmonės tam pritarė. Lauksime kada atvažiuos mūsų avelių kirpikas!

Beveik Socijalistas.

Minersville, Pa. Darbai eina visai nekaip; per daugumą žmonių negalima mokesčių prigulinčią padaryti anglių kasyklose. Visokių kliučių gana daug. Dabartinis krizis sunkiai atsiliepia ant darbininkų klesos, kad net vasaros laike tiek darbininkų jieško darbo ir ne gauna. O kas bus žiemos sulaukus? .

Anglų socijalistų surengta buvo prakalbos 22 birželio. Kalbėtojas sakė, kad bedarbių pilnos «penitenčerės» (pataisos namai) ir da šeši milijonai bedarbių negauna vietos. Tai kalbant, vienas karčiarninkas Mikas Grabauckas pradėjo zurzėti, sak, kad ir visus valkatas į kalėjimus sugrustų. Mat

jisai jau mažai ką paiso apie rankpelni, ar jis valgęs ar ne, bile jam sukrovė turtus nuvargę darbininkai; tai kaip greitai pasirodo kuo žmogus esąs. Kalbėtojas, drg. Follie, išgirdęs ir gerai žinodamas ypatą labai aštriai atsakė ir prirodė, kad ir jisai pats valkata atsidangino į šitą laisvą šalį ir norėtų ryte praryt teisybės žodį skelbiančius.

J. Kancierius.

Westland, Pa. Čionai darbai anglių kasyklose eina pusėtinai, bet iš kitur pribuvęs darbo negal gaut, taigi pranešu visiems draugams darbininkams, kad čionai nevažiuotų darbo. Pribuvo iš kietųjų anglių daugybė; negavę darbo grįžta atgal, o kurie neturi už ką parvažiuot, valkiojasi čionai.

Lietuvių čionai yra nedaug; vienybės jokios tarp jų nėra. Laikraščių skaitymu visai neužiūmama. Pasiulius laikraštį ar knygutę perskaityt, gauni bedievio, ciciliko, šliuptarnio vardą. Da negreitai čia prasimuš šviesos spindulys per tą tamsybę.

A—dra Lie—kas.

Iš LIETUVOS padangės. Darbininkų sąjungos. Jau nekartą buvo rašyta «Kovoj» ir «Žarijoj», kad Lietuvoj užstojo sunkūs laikai ir kad visos tų laikų sunkenybės guli ant darbininkų sprando. Kriziai, bedarbės, brangenybės, reakcijos siautimai, suvaržymai žmonių laisvės, — tai nuolatiniai apsišėškimai dabartinio mūsų gyvenimo. Darbininkus išmeta iš fabričių ir dirbtuvių, fabrikas užsidengia, ir reikia darbininkams pamislyti apie juodą dieną, o čia valdžia trukdo darbininkų organizavimą, ardo darbininkų sąjungas. Dabar profesionalinių darbininkų sąjungų padėjimas labai sunkus. Kur sąjungai pasiseka šiek—tiek susitvarkyti, stoti ant kojų, ten ateina valdžia ir sąjungą uždengia (Vilniuj, Kaune). Mat, sustiprėjęs, sąjunga stojasi kapitalistams pavojinga, nes ji gal pradėti aštresnę kovą už darbininkų buvimo pagerinimą. Kitos sąjungos nepaspėjo da susitvarkyti, o jau valdžia ją persekioja, trukdo jų darbą. Mat tokia sąjunga pradeda varžytis su juodašimtiška darbininkų—kuniginių draugija. Teip nepatiko Kaune kunigui—oberpolicemeisteriui Kauno metalo darbininkų sąjunga ir beveik visa jos valdyba pakliuvo į kalėjimą (ir tupi jie kalėjime lig šiol jau nuo kelių mėnesių, be jokio teismo).

Toliau valdžia rupinasi visokiais budais trukdyti naujų sąjungų įsteigimą. Buna tankiai atsitikimai, kad valdžia atmetė dusyk—trisyk kokios nors sąjungos įstatus. Tas tankiausia atsitinka kunigo—oberpolicemeisterio rezidencijoj. Buna ir teip — kad greičiau liktų valdžios priimti darbininkų sąjungos įstatymai, tai jos įsteigėjai rupinasi parašyti, žodis į žodį, jau kartą užtvirtintus įstatymus. Tas patvirtina, kad ne įstatymai valdžiai rupi, bet pats sąjungų tvėrimas.

Nežiurint į tokius sąjungų persekiojimus, jų skaitlius vis auga. Profesionalinės darbininkų sąjungos geriausia gyvuoja Vilniuj; jos čia savo darbą veda po LSDP, RSDDP, ir Bundo įtekme. Sąjungos teipogi gyvuojn Kaune, Baltsto-

gėj, Panevėžy ir kitur. Paskutiniuose laikuose pradėjo tvėrtis odininkų sąjunga šiauliuos.

Beveik visos darbininkų sąjungos atviros, t.y. valdžios leistos, tik Panevėžy (Montvilo darbininkų ir kurpių) ir kelios pas bundiečius slaptos. Bet paskutiniiais laikais, kada prasidėjo smarkesnis sąjungų persekiojimas, prasidėjo tarp darbininkų (Vilniuj) platintis agitacija už slaptas sąjungas.

Kad geriau pastatyti ant kojų Lietuvos profesionalinių darbininkų judėjimą, rengiasi Lietuvos darbininkų sąjungų konferencija. Inicijatyvą sušaukimui konferencijos padavė L. SDP.

Kaime, kur valdžios įstatymai neleidžia tvėrti profesionalinių darbininkų sąjungų, laukų darbininkai tur pasikakinti, lig laikui, pašelpos draugijomis. Pašalpos draugija jau yra susitvėrus Suvalkų gub., o kitose vietose da tik menama tvėrti.

Lietuvos darbininkų sąjungos šelpia narius, veda streikus, organizuoja darbininkus ir rupinasi tarp savo narių platinėti apšvietimą. Nors sąjungų darbas visai suvaržytas, bet jos kaip galėdamos rupinasi atlikti savo užduotį.

(Bus toliau]

Z. A.

Iš RUSIJOS. Ryga. Rygoje puikiai pakilus lietuvių apšvietimo draugija «Žvaigždė». Gegužės 11 d. (s.s.) buvo jos metinis susirinkimas. Susirinkimą atidengiant, buvo 210 narių; paskiaus da kiek atvyko. Iš valdybos atskaitos pasirodė: 1907 metais buvo narių 683, tai yra 113 daugiau, negu 1906 m. Į draugijos kasą įplaukė 4503 r. 92 kap.; išleista 3964 r. 54 k. «Žvaigždės» lėšomis buvo užlaikomos 5 pradedamosios mokyklos, kuriose buvo 339 mokiniai.

Įsteigta trys knygynai. Vakarais buvo įrengti kursai suaugusiems; buvo taisomi populiarūs skaitymai iš įvairių mokslo šakų. Surošta daug spektaklių, pasilinksminimo vakarų, daug daryta lietuvių kultūros gyvenime...

Susirinkimas išreiškė draugijos valdybai pasikakiniimą už josios darbus.

Kalbėtojai kvietė visus Rygos lietuvius prisidėti prie «Žvaigždės».

«V.Ž.»

Laiškas iš kelionės po Ameriką.

Keliais mėnesiais pervaziavau plačią Ameriką nuo krašto ligi kraštui, t.y. nuo New Yorko ligi Washingtono valstijos, kuri atsiremia į kampą Pacifiko oceano ir Kanados. Maniau rasęs vietą, kur žmonės gyvena linksmi, kur krizio vainikas nepasiekė, kur žmonių daug mažiau ir neteip užsikimšę, kaip rytinėse valstijose. Vienok apsirikau teip manydamas. Krizio vainikas pasiekė visus kampus ir kampelius, o labiausia didžiuosius miestus. Apleidęs 14 kovo Brooklyną, važiauvau per plačią Ameriką, sustodamas kai—kuriuose didesniuose miestuose. Reginys puikus, bet ir liudnas: kur paž-

velgsi – kruta minia nuvargusių ir nuskurusių darbininkų, kurie net nepanašūs į žmones, greičiau gyvi lavonai. Pirmiausia Chicagoj sutikau minią tokių skurdžių darbininkų, tokių, kokius palikau New Yorke ir kitur. Tukstančiai jų be darbo, ir nėra vilties, kada darbai prasidės ir kada nustums tą skurdą. Važiuojant toliau nuo Chicagos, niekas geresnis ne atsimuša į akis kaip tik tos pačios naujienos; tankiai ant stočių priėjęs koksai nuskuręs darbininkas maldauja keleivio, kad suteiktų kelis centus – toki tai reginiai lydėjo iki pačiai Kalifornijai. Tik čionais neteko matyti tiek daug skurdžių ant stočių, nes šiuo laiku jau pribrendę «orančiai» (pomarančiai), tai skurdžiai darbininkai maitinas vaisiais, kurie čionai prieinami, ir abelnai šiose apygardėse mažiau žmonių be darbo, kaip rytinėse valstybėse.

Nuvažiavęs į miestą Los Angeles, Cal.. maniau apsigyventi; čia radau teipgi minias darbininkų badaujančių, todėl pagyvenęs kelias savaites pasileidau tolyn į kampą žemių ir vakarų tai yra linkui Oregono ir Washingtono valstybių. Maniau, jog tuose kraštuose tik krizio nėra ir žmonės ramiai gyvena. Bet pasiekęs tuos kraštus, atradau teipgi minias darbininkų suvargusių, norint neteip smarkiai kaip kitur ir pakeičiui vis mažinosi ir mažinos skurdžių skaitlius. Bet pagalios apsisistojus man mieste Seattle, Wash., skaitlius darbininkų bedarbių pasirodė gana didelis, nors teipgi mažesnis, kaip pirmiau mano apieleistose vietose. Tiesa, tose apieleistose visada žiemos laike, kuomet buna normališkas lytus, kelis mėnesius darbas medžio pjovyklose sustoja, bet po to vėl darbas pradeda judėti. Bet šįmet da mažai kruta ir kitos dirbtuvės gal po keliu mėnesių tik pradės judėti, arba visai šįmet stovės. Prie medžių kirtimo gariose darbai kruta, bet labai menkai, nes dar ligi šiam laikui tankiai palydavo; lytui apsisistojus, pradės darbai šiek-tiek geriaus krutėti. Vėliaus pranešiu, kaip darbai kruta šiose apieleistose ir kaip žmonės gyvena.

Draugai, kurie norėtų dasižinoti apie šias apieilinkes, kaip darbai eina, ar apie gavimą žemės, kurios čia galima gaut dovanai nuo Jungt. Valstybių valdžios, kaip Oregono ir Washingtono valstybėse, gali kreiptis į mane, o aš mielai su teiksiu jums platesnes žinias.

Su socialdemokratiškais linkėjimais

1510 Yesler Way, Seattle, Wash.

J. J. Liubinskas.

SKAITLINIŲ LAUKAS.

(Statistika).

Kiek yra bedarbių Jungtinėse Valstybėse.

Šiuo tarpu tapo apskelbta pilnas statistiškas apokavimas, kiek kurioj pramonėj dirba darbininkų ir kiek neturi darbo.

		Dabar neturintųjų darbo
Amatninkų yra išviso	5,470,000	2,605,000
Prastųjų darbininkų	3,000,000	1,000,000
Pergabentųjų (vežėjų ir k.)	5,000,000	1,000,000
Triobų statytojų	1,350,000	500,000

Kalnakasių	600,000	200,000
Išviso	15,420,000	6,305,000

Taigi per tuos 7-8 krizio mėnesius net 6 milijonai 305 tūkstantai, arba netoli pusė visų darbininkų neteko darbo ir nežino, kada gaus darbą.

KĄ RAŠO LIETUVIŲ LAIKRAŠČIAI?

«Lietuvos» N 25 K. Janonis rašo, po antg. «Mažas feljetonas», apie tai, kaip daroma «biznis iš revoliucijos ir socializmo»:

«Tik stebėtina, — kol toks revoliucionierius gyvena Lietuvoje, apie jį nieko negirdėti, visai nematyti jo darbų, o pasirodęs Amerikoje, jis akies mirksnyje pasirodo garsus. Ak, tiesa, Lietuvoje yra policistai, kalėjimai, kartuvės, na tai kam sau nemalonumus daryti, geriau tylėti, kaip nekaltas avinėlis. . . . Amerikoje kits kas, ten galima pakol, — drąsiai visa gerkle šaukti:

— Aš esu garsus revoliucionierius!

Ir ten jis pradeda veikti ir jam sekasi, — tokios revoliucijos pasidaro svetimų pačių galvose, kad jos meta savo vyrus ir išdumia kur su didvyriu!

Juk tai neblogas revoliucionieriui biznis!

Žinoma, ne visiems revoliucionieriams modern — pasiseka pragarsėti, kiti taip ir pasilieka užkrosnyje, bet Amerikoje yra du didvyriai, kurių vardą žino kiekvienas amerikietis lietuvis.

Matyti, juodu turi geras smegenis ir yra vikrus, jie mokėjo save pagarsinti.

Amerikoje jie labai garsūs, bet Lietuvoje jie nežinomi, vargšai! — nors patį ir sakosi, kad dalyvavę revoliucijoje.

Pirmasis neva esąs rusas. Rusijoje būdamas, jis prigulėjo prie Rusijos socialdemokratų darbininkų partijos ir dirbęs kas žin kur Rusijoje. Nuvažiavo Amerikon ir tuojau prisišliejo prie lietuvių. Iš kur taip greitai pas jį galėjo atsirasti tokia didelė meilė prie lietuvių? Juk ir Amerikoje yra rusai, todėl jis tarp jų nedirba!

Keista! Ar tik čia nėra kokia paslaptis, surišta su bizniu? Tiesa, jau pradeda šis tas aiškėti — tas socialistas, išsivilkęs agituoja už republikonus, ką tas reiškia? Juk pirma apie juos ir girdėti nenorėjo! —

Antrasis garsus revoliucionierius — lietuvis. Pirmąjį kartą nuvažiavęs Amerikon, jis apsiskelbė:

— Aš esu Lietuvos socialdemokratų partijos atstovas, mane čia partija pasiuntė.

Juk tai balsiai skamba! Išgirdę tokius žodžius, ir žmonės į tave kitokiomis akimis žiūrės.

Ištikrujų jis joks atstovas nebuvo ir partija jo nesiuntė. Jam važiuojant į Ameriką, vienas L.S.D.P. vadovų pakalbino jį, ar jis Amerikoje negalėtų kiek paagituot ir parinkti pinigų revoliucijos reikalams? Vadovas kalbėjo su juo privatiškai, kaip pašalinė ypata, visai neigalios partijos.

O revoliucionierius modern Amerikoje sušuko:

— Aš atstovas, mane partija pasiuntė!

Ir amerikiečiai iškart pradėjo žiūrėti į jį kaip į šventenybę, relikviją.

Laikraščiuose skambėjo jo vardas! Juk tai puiku!

Tos reklamos jam neužteko, jam užsinorėjo pasidaryti dar garsesniu.

Praeitą vasarą jis buvo sugrįžęs Lietuvon. Čia jis tylėjo ausis suglaudęs, mato, kad čia ne Amerika, sunku žmonės apgauti. Sumanė vėl grįžti atgal Amerikon, bet kad grįžti, tai

grįžti su dar trukšmingesniu vardu. Ir ką, — jis sugalvojo visą fantastišką romaną: jį sugriebė Rusijos budeliai, varinėjo iš vieno kalėjimo į kitą, kankino. Ant galo, kuomet kareiviai varė jį etapu, užpuolė jo «draugai», atmušė jį, jis pabėgo. Sugalvojo jis tą pasaką, pats surašė ir išpleškino laikraštyje.

— Žiūrėkit, aš kankinys, aš didvyris, aš pasprukau iš nevidonų rankų!

Kaip puiku! Tik labai gaila, kad Lietuvoje to jo pabėgimo niekas nežino ir, išskaitę laikraštyje istoriją, tik trauko pečiais. —

Pasaka ir pasilieka pasaka!

Taip, taip, jis moka save reklamuoti. Antrąjį kartą važiudamas Amerikon, jis pradėjo save rėkliauti jau nuo Tilžės. Pas geriausią Tilžės fotografą užsakė daug fotografiškų kortelių. Reikia pripažinti, kad jis yra gražus vyras, o ant fotografijos išėjo dar gražesnis, — tokia svajojanti iškilminga poza, tiek daug rimtumo ant veido! . . . Ir tas fotografijas išdalino Tilžės panelėms ir ponioms, kurios, rasi, ir dabar, žiūrėdamos į tą gražų revoliucionierių, dusauja:

— Ak, mylimasis, kam pametei mane, kam išvažiavai, juk taip gerai buvo svajoti tavo glėbyje! . . .

Skaitytojau, rasi man netiki, nuvažiuok Tilžėn, pamatysi savo akimis fotografijas, išgirsi savomis ausimis dusavimus.

Jis save išrėkliaavo ir dabar jo vardas labai garsus Amerikoje.

O su garsiu vardu ir biznį gerai galima varyti. . . Prisižiūrėk, skaitytojau, arčiau — pamatysi biznį.

Ir daug tokių revoliucionierių biznierių pastaruoju laiku priviso, jų nesuskaitysi visų, prisieina užsigaudinti šiais dviem, nes labiausiai puola į akis ir yra geresni už kitus.

Biznis iš revoliucijos ir socializmo — tai dabar labai modern!

DARBININKO KRONIKA.

Chicagos universitete buvo dėl viso ko padaryta Amerikos prezidento rinkimai. Garsusis Amerikos socialistas Debs gavo antrą kandidatūros vietą. Johnson gavo 371 balsą, Debs 276, Bryan 216. Republikonas Taftas (kurį Rep. Partija jau dabar nominavo kandidatu) tame republikoniškojo pliotokrato Rockefellerio universitete mažai gavo balsų. Pasirodo, kad tarp studentų yra nemažai su socialistiškoms mintimis: profesoriai nestengia jų užslopinti.

Kilus sumanymui sujungti visas Amer. lietuvių pašelpo draugijas po Susiv. L. A. čarteriu, dabar eina savo keliu toks pat sumanymas — suvienyti visas k a t a l i k i š k a s lietuvių pašelpo draugijas, kur nors gyvuojančias Amerikoje. Pastarąjį užmanymą paduoda Torringtono (Conn.) «Lietuviszka Draugystė Broliszkos Paszialpos po vardu szv. Vincento» (tos draugijos komitetas atsiuntė tam tikrą atsišaukimą patalpinti «Kovoje»).

Ignacy Daszynski, lenkas socialistas iš Galicijos rudenio patvažiuos į Ameriką su agitacijos tikslu. Jis yra Austrijos parlamento arstovas.

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Garbi redakcija:—

Malonėsite išrišti mano klausimus, nes, kaip girdžiu ir

matau, bus draugų kandidatais į bent kokį urėdą, kurie netinko but draugais Sąjungos!

1. Draugas peržengęs principus, ar gali but kandidatu į bent kokį urėdą?

2. Jeigu negali, tai ar galima parodyt tokio draugo nedorybės?

N e b y l y s.

Nuo Red.: 1) Politiškoj partijoj negali but toks, kurs priešingas tos partijos principams. Bet, nors mūsų organizacija politiška, nors turi savo programą, tai vienok kai kurie reikia launa, kad but guodojamos «kitų nuomonės», kurios būtų visai priešingos mūsų principams. Dėlto ant šito klausimo draugui atsakyt negaliu. Gerai but, kad apie tai pakiltų žmoniški ginčai, tai išsiaiškintų.

2) Mano nuomone, nusidėtumėt prieš teisybę ir socialistų paprotį, jei slėptumėte kenksmingus draugų darbus.

«Kovai» atsiųsti rankraščiai.

J. Šukio — «Prie griuvimo šmėklos»; J. Rudmino — «Žodelis Sheuykill rajono draugus»; P. Pienavežio — «Dėlko tautiečiai pyksta»; J. J. Giraičio — «Elgėta»; B. K. Kondrotavičiaus — «Dvi kapeikos»; J. A. Stankaus — «Kandidatai ant prezidento Suv. Valsitijų»; A. Žilinsko — «Kovos reikale»; P. Galskio — «I 4 to kuopos draugus»; J. Jančevskio — «Atsišaukimas į Sąjungos draugus»; «IV rajono 9-ta konferencija»; 67 kp. straipsnis; P. Puskunigio — «Kova nebebus pavojuje»; K. Čezuno straipsnelis; 15 kp. straipsnis «Kovos» reikale.

KRASOS DEŽUTE.

J. P. Merkuševičiui: — Draugo straipsnelis apie nominacijos patobulinimą patilps kitam Nr.

P. J. M., Pierce, III. — Teisinat K-ką, bet iš jūsų rašto nieko negalima suprast, ko norit, dėlto nēr kaip patalpint, kad ir reikalaujat. Geriaus tegul pats apkaltintasis pasiteisina.

Pranešimas «Kovos» skaitytojams.

Visi, kurių prenumerata už «Kovą» išsibaigus, malonėkite kuogreičiausia atnaujinti, arba duokite žinią, kada atnaujinsite, kad neprisieitų pertraukti «Kovos» siuntinėjimą.

Atnaujindami prenumeratą pasiskirkitesau d o v a n a. (Skaitykite šiame numeryj: «Dovanos «Kovos» skaitytojams»).

LSS. sąnariams: — Draugai, kurių duoklės yra nemokėtos viršaus trijų mėnesių, malonėkite užsimokėti; kurie negali užsimokėti, o nori būti LSS. sąnariais ir skaityti «Kovą», tegul praneša per kuopos sekretorių, kas per priežastis.

Jeigu prenumeratoriai ir LSS. sąnariai neužsimokėjusieji ne duos jokios žinios apie save, tai tiems šitas «K o v o s» n u m e r i s b u s p a s k u t i n i s.

Dovanas, kurias esame paskyrę naujiems skaitytojams, turime ant rankų «Kovos» redakcijoj. Taigi tie, kurie užsirašys «Kovą» ar

ba tie, kurie gaus reikalingą skaitlių skaitytojų, yra užtikrinta, kad tikrai ir tuojaus gaus jiems priklausančias dovanas.

«Kovos» administracija.

Didelės dovanos «Kovos» skaitytojams.

«Kovos» skaitytojai, kurie pirmiausia gaus dešimt naujų skaitytojų, pilnai užsimokėjusių už išėjusius metus, gaus dovanų auksuotą laikrodėlį, paaukautą draugo F. Bagočiaus.

Antras, kuris surinks dešimt naujų skaitytojų gaus puikią vyriškų drapanų eilę (siutą), paaukautą draugo A. Daniuno, \$ 10 vertės.

Visi kiti, kurie paskiaus surinks po dešimt skaity-

tojų arba ir po mažiau, gaus už kiekvieną skaitytoją 50c. vertės knygų, kurias galės sau pasiskirti iš «Kovoj» pagarsintų knygų.

Už kiekvieną pusmetinį skaitytoją gaus knygų už 25c.

Be šitų dovanų, kiekvienas naujai užsirašęs «Kovą» vieniems metams gaus dovanų dvi labai puikias knygeles 65c vertės: «Svajus» ir «Gyvybė», paaukautas drg. J. Viskoškos, arba, kurie norės, galės pasiskirti sau už 50c. iš knygelių pagarsintų «Kovoje».

Šitos dovanos tęsis nuo «Kovos» N 24 iki pabaigai liepos (July) mėnesio.

Kurie norės gauti tas puikias dovanas, tegul nepraleidžia dovanai laiko. Dabar yra gera proga.

«Kovos» Administracija.

APGARSINIMAI.

Pranešimas.

Draugai ir Draugės, kurie aukavote brošiūrėlės išleidimui «Kriksčionybė ir socializmas», knygutę dar teip ūmu laiku atspauzdint negalima, dėl daug visokių priežasčių. Svarbiausia priežastis ši bedarbė ir rinkimas LSS. naujos administracijos. Dabar dar yra priimamos aukos. Atspauzdint knygutę lėšius \$100.00. Aukų yra surinkta dar tik apie \$50.00. Taigi daug man pačiam reikės prisidėti su aukoms. Bet užtikrinu, kad už kokių trijų mėnesių jį, visgi, bus atspauzdinta.

K. Rutkus, 2026 N. 11-th St.

Springfield, Ill.

Aukos Rutkaus brošiūrai:

Springfield, Ill.: 29 kp. LSS. 1,00; A.S. Raulinaitis 50c.

So. Bethlehem, Pa.: F. Masulevičius 50c.; P. Masulevičiūtė 25c.

Viso labo \$2.25.

K. Rutkus.

PAJIEŠKOJIMAI.

Pajieškau Pranciškaus Jekaičio, Kauno gubernijos, Kauno pavieto, Skitsnemunės parapijos, kaimo Jakaičių. Turiu labai svarbų reikalą. Jis pats ar kas kitas teiks duoti žinią šiuo adresu:

Jokubas Gudaitis,

P.O. Box 633, So. Manchester, Conn.

Pranešimas.

Tik ką išėjo iš spaudos knygutė «Darbininkai ir jų ateitis», parašyta Rėk. 43 puslapių. Kaina 12c.

Knygutėje trumpai, bet aiškiai išrodyta dabartinis darbininkų vargingas padėjimas, reikalingumas jiems šviestis, vienytis ir, kad atsiekti geresnį surėdymą, kuriame nebus

nė krizių, nė bedarbių, nė dykaduonių ponų, nė badujančių vargšų. — Šią knygutę verta perskaityti kiekvienam darbininkui.

Knygutę galima gauti «Kovos» administracijoje, 1815 E. Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

Agentams ir knygynams nuleidžiama didelės nuosimtis.

LS.Sajungos išleistos knygos.

Kurias kiekvienas darbininkas turėtų skaityti ir platinti.

1. Politiškas minių streikas	8c
2. Kudikių vergija «Laisvoje» Amerikoj	5c
3. Kovotojų Giesmės	15c
4. Priėkus Engels (gyvenimas ir darbai)	15c
5. Moters ir Politika	15c
6. Kunigai, bedieviai ir socialdemokratai	10c

Darbininkai ir jų ateitis [išl. J. Grinius] 12c

Ant visų šių knygų perkupčiai ir kuopų knygiai gauna didelį uždarbį.

«Kovos» Administracija.

LSS. kuopų viršininkų adresai.

1-ma kp. Philadelphia, Pa. Sekr. D. Devė, 1328 S Howard st
2-ra kp. Scranton, Pa. Org. F. Živatkauskas 309 Charles st.
3-čia kp. Cleveland, O. Org. I. Lapinskas, 1931 Lakeide av
4-ta kp. Chicago, Ill. Sekr. B. Radzevyčius, 813 32nd pl
5-ta kp. New Britain, Ct. Sekr. K. Senkus, 201 Washington st
6-ta kp. Pittsburg, Pa. Sekr. F. Bagočius 184 Ohio st.
7-ta kp. Rochester, N.Y. Sekr. K. VAIVODA, 43 Spring st.
Brockport, N.Y.
8-ta kp. Donora, Pa., Sekr. J. Savickas, Bx 581
9-ta kp. Wilkes Barre, Pa. Sekr. A. Valinčius, 487 New Grant
10-ta kp. Mt Carmel, Pa. Sekr. O. Skučūtis, 219 E 6th st
11-ta kp. Newark, N.J. Sekr. A. Žolynas, 204 Jefferson st
12 kp. Ogleby, Ill. Sekr. J. Palekevyčius, Bx 129
13 kp. Phila—Frankford, Pa. Sekr. J. Bagdonas, 4753 Stiles st
14-ta k. Baltimore, Md. Org. J. Bulota, 229 So. Greene st
15-ta k. Minersville, Pa. Sekr. V. Lietuvninkutis, Bx 596
16-ta k. Meriden, Conn. Sekr. V. Jokimas, 71 Pine st
17-ta Brockton, Mass. Sekr. J. Paltanavyčius 80 Vine st
18 kp. Collinsville, Ill. Sekr. S.A. Stankus, Bx 682
19-ta k. Brooklyn, N.Y. Sekr. A. Unguraitis, 73 Grand st.

20 kp. Chicago, Ill. Sekr. J. Vaillauskas, 2418 Kensington av
21-ma k. Herrin, Ill. Sekr. J. Mizerta, Bx 257
22-ra k. Chicago, Ill. Org. K. Janušauskas, 163 w. 23rd st.
23-čia k. Spring Valley, Ill. Org. A. Krajauskas, Bx 484
24 kp. Plymouth, Pa. Sekr. V. Alyta, 206 Gould st
25 kp. Naugatuck & Union City, Conn.
Sokr. S. Beržas, Bx 72. Union City, Conn.
26-ta k. Westville, Ill. Sekr. J. Kikunas, Bx 453
27 k. New Haven, Conn. Sekr. T. Lenkevyčius, 521 East st
28-ta k. Shenandoah, Pa. Org. J. Rudaminas 236 N West st
29-tak. Springfield, Ill. Sekr. V. Burba, 313 N 15-th st
30-ta k. Yonkers, N.Y. Sekr. J. Vosylius 67 Jefferson st
31-a k. So Bethlehem, Pa. Sekr. P. Berukštis 421 Rennig al
32 kp. Pittston, Pa., Sekr. P. Slekaitis, 15 Stark st
33 kp. Binghamton, N.Y. Sekr. M. Kirkilas 32 Glenwood av
34-ta k. Waterbury, Conn. Sekr. P. Pricevyčiūtė 7 James st
35-ta k. Lost Creek, Pa. Sekr. J. Pužiauskas Bx 114
36 kp. Bayonne, N.J. Org. K. Karevyčius, Bx 120
37 kp. Chicago, Ill. Sekr. S. Strazdas, 58 Canalport av
38 kp. Bristol, Conn. Sekr. J. Žvingila, 18 Foley st.
39 kp. Los Angeles, Cal. Sekr. ?
40-a k. Worcester, Mass. Sekr. V. Narijauskas, 15 Millbury st
41-a k. Bridgeport, Conn. Org. J. Burokas, 212 Main st
42-ra k. Easton, Pa. Sekr. V. Stankus, 1010 Church st
43 kp. Melrose Park, Ill. Sekr. A. Dumbris
231 Spring st., Aurora, Ill.
44-ta k. St Louis, Mo. Sekr. M. Rasimas 919 Cross av
45-ta k. Passaic, N.J. Sekr. J. K. Gillius, 121 Columbia st
46-ta k. Mahanoy City, Pa. Sekr. J. Overaitis Bx 456
47 kp. New Philadelphia, Pa
Sek. A. Banisaukas, Silver Creek, Pa Sch. Co
48-ta k. Panna, Ill. Rašt. J. Kaminskas, 2 w. Dewitt st.
49-ta k. Hartford, Ct. Org. S. STANKEVYČIUS, 60 Wells St.
50 k. Mc Kees Rocks, Pa. Sekr. K. Češunas 109 Bell ay
51 k. Grand Rapids, Mich. Sekr. J. Bieliškis, 314 Quory st
52-ra k. New York, N.Y. Sekr. A. Purvis, 544 W 49 st
53-čia k. St. Clair, Ia. Sekr. A. Žukauskas Bx 281
54-a k. Courtney, Pa. Sekr. T. Trelnavyčius, Bx 47, Bunola, Pa
55-ta k. Allegheny, Pa. Sekr. J. Jasulonis, 1105 Magnolia st
56-ta k. Youngstown, O. Sekr. K. Kazlauskas
Struthers, Ohio
57-a k. Wilmerding, Pa. Sekr. B. Kondratavičius 121 Lillack al
58 kp. Kenosha, Wis. Sekr. K. Blaževyčius, 274 N Chicago st
59-ta Jersey City, N.J. kuopa
Sekr. P. Vasilius 316 Jefferson st. Hoboken, N.J.
60-a k. So. Boston, Mass. Sekr. J. Raulinaitis 25 w 2nd st r 21
61 k. W. Lynn, Mass. Sekr. S. Danilavyčius, 17 Morris st
62 kp. Riverton, Ill. Sekr. A. Baravykas, Bx 96
63 kp. Johnston City, Ill. Sekr. A. Bajoras Bx 211
64-ta kp. Lawrence, Mass. Sekr. J. Vaškeilonis, 23 Brook st
65 k. Paterson, N.J. Sekr. J. Zdanis 24 Wait st
66 k. Wilmington, Del. Sekr. M. Dovidaitis 401½ Lombard st
67 k. Brighton, Mass. Sekr. J. Kugis 9 Talford st
68 k. Chester, Pa. Sekr. J. Aukštakalnis 226 w Front st
69 kp. Shaft, Pa. Sekr. A. Jablonskas Bx 71
70-ta Gilberton, Pa. kuopa Sekr. C. Rice, Bx 3.
71 k. Cambridge, Mass. Sekr. A. Bartkevyčius 7 Harrison st
72 k. San Francisco, Cal. Sekr. A. Dumbris 923 Buchanan st
73 k. W. Frankfort, Ill. Sekr. S. Salčius Bx 171
74 k. Livingston, Ill. Sekr. P. K. Pačesa Bx 142
75 k. Rockford, Ill. Sekr. P. Kazakevičius 423 S 2nd st
76 k. Seatonville, Ill. Sekr. M. Kairis Bx 78

77 kp. Benld, Ill. Sek. J. Matulaitis Bx 286
 78 k. Exeter Boro, Pa. Sek. J. Kedenis 1180 Wyoming av
 70 kp. Girardville, Pa. Sekr. P. Švedas bx 45
 80 kp. Hazleton, Pa. Sek. P. Butkevčius 537 E Broad st
 81 kp. Chicago, Ill. Sekr. K. Kairis, 631 Ashland av
 82 kp. Niagara Falls, N.Y. Sek. J. Kudlauskas, 212 11th st
 83 kp. Brooklyn, N.Y. Sek. J. Semenas, 53 Hudson av
 84 kp. Montreal, Canada Sekr. F. Breskus, 31 Manufacturers
 85 k. Hyde Park, Mass. Sek. L. Zaviestanavič 216 Hydepark
 87 kp. E. St. Louis, Ill. Sek. K. Baranauskas 452 Collinville
 88 kp. Homestead, Pa. Sek. A. Smith,
 Bx 184 Munhall Pa.
 89 kp Gardner, Mass. Org. J. Ivonaitis 5 Baker st
 90 k. Rhone, Pa. Sek. P. Janušonis P.O
 91 k. Edwardsville, Pa. Sek. J. Puskunigis
 234 Slocum av. Kingston, Pa
 92 kp. Wilkes Barre, Pa. Org. K. Sučinskas 485 S Grand st

AGENTAI „KOVOS”.

W. Quesal, 441 Herriot st. Yonkers, N.Y.
 F. Bagočius 148 Ohio st. Mc Kees Rocks, Pa.
 A. Kalinauskas, 4458 So. Honore st. Chicago, Ill.
 T. Kubilsky, 66 Porter ave. Brockton, Mass
 J. Keršis, Box 323 Wilmerding, Pa.
 J. Luiza, 22 So Greene st. Baltimore, Md.
 V. Kvedera, 512 W. Barre st. Baltimore, Md.
 P. Kačiulis, 512 W. Barre st. Baltimore, Md.
 J. Matulis, 103 Grand st. Brooklyn, N.Y.
 A. Dumbria, Box 512 Melrose Park, Ill.
 P. M. Kaitis, 221 Wabansia Ave., Cor. Marshfield, N. Side,
 Chicago, Ill.
 S. STANKEVYČIUS, 60 Wells st. Hartford, Conn.
 Ch. MAJAUSKAS, Box 413. Westville, Ill.
 B. Kondratavyčius, Box 659 Wilmerding, Pa.
 J. Vaitkevych, 40 Walnut st. New Haven, Conn
 J. Jasulevyčius, Bx 6 Minersville, Pa.
 P. Meškis, 775 N. Montello st. Montello, Mass.
 P. Norkus, 255 River st. Paterson, N. J.
 A. Kašuba, 129 Joseph ave. Rochester, N.Y.
 J. Lukoševyčius, S.E. Cor. 12th & Ritter st. Phila., Pa.
 M.A. IGNOTAS, 1023 So. 2-nd st. Philadelphia Pa.
 E. FROOMES, 73 Grand str. Brooklyn, N.Y.
 F. NARVYDAS, 544 W. 9-th str. New York, N.Y.
 J. STASKUNAS, 1515 Sheffield st. Allegheny, Pa.
 A. STANELIS, 74 West st. Newark, N.J.
 J. ŽVINGILA, 1711 E. Matheny ave. Springfield, Ill.
 A. Diržulaitis, 155 Metropolitan av. Brooklyn, N.Y.
 M. Fanstiel, 4501 Hermitage av. Chicago, Ill
 K. J. Baranauskas, 452 Collinville av. E. St. Louis, Ill

«Bedarbių klausimas».

Toks vardas «Dilgėlių» Bendrijos išleisto paveikslo, perstatančio šiandieninę bedarbę ir kaip ji gali būt išrisama. Paveikslas, gana didelis (8 x 11 colių), ant gražios, glencevotos nesulūžtamos popieros, kaštuoja su prisiuntimu 15 centų. 10 ekzempliorių — 80c.; 20 ekz. ir daugiau — už pusę kainos (po 7½ cento). Užsisakant mažiau kaip už dolerį, pinigų galima siųsti pačtos markėmis. Adrisuoti reikia šiaip: «DILGĖLĖS»,
 1815 Moyamensing Ave. Philadelphia, Pa.

Lietuvių Draugystė Amerikoje „Laisvė”

uždėta Pittsburg, Pa. 24 d. vas. 1907 m. Mokestis 50c. mėnesiui, pašalpa \$7.00 į savaitę. Visi draugai iš Amerikos yra kviečiami prisidėti pavieniais arba tvert «Laisvės» kuopas. Drauge kviečiame visas gyvuojančias draugystes prisidėti prie mūsų ir tuomi sutvert Sąjungą Lietuviškų Pašalpių Draugysčių. Norintieji matyt Konstituciją, atsiliepkit pridėdami 25c. krasos ženkleliais, pas dr-stės sekretorių
 F. J. Bagočius,
 Box 1399 Pittsburg, Pa. (30)

«Kovos» kompletas.

Galima gauti «Kovos» red. pilnai «Kovos» kompletai 1906 m. ir 1907 metų. Vienas kompletas su prisiuntimu prekioja \$ 2.00.

Nereik Mokintoju.

GRAMATIKA angliškos kalbos mokintis be mokintojo (apdaryta) **\$ 1.25**
 VAIKŲ DRAUGAS arba kaip mokintis skaityti ir rašyti be mokintojo **15c**
 NAUJAS BŪDAS mokintis rašyti be mokintojo (ypatingai merginoms, kurių daugelis jau išmoko) **10c**
 Pinigus siųskite per Mony Order arba pačto markėmis ant šio adriso:
P. Mikolainis
P.O. Bx 62 NEW YORK City

Chicagoj ir aplinkinej.

Vienatinis agentas laivakorėlių ir siuntimo pinigų North Chicagoje, kuris yra pilnu ir agituojančiu nariu LSS. Telpti turi sąkrovą visokių lietuviškų knygų. Neužmirškite.

Peter M. Kaitis
221 Wabansia ave. Chicago, Ill.

Puikus laikrodėlis už \$3.75

Pirmaus siuntimo pinigų iškirpt šita apgarsnima ir prisiųsk mums su savo adrisu, mes prisiųsime per ekspresą C.O.D. ant pažinėjimo laikrodėlių ir lenclugėlių gvarantuotai paauksuota.

M. C. FARBER,
Dept 256, 225 Dearborn St., Chicago, Ill.

Keystone Phone Main 14-28
 Bell Phone Lombard 2506 A.

VISIEMS ŽINOMAS

Dr. Philip Rovno,

423 Pine St. Philadelphia.

PRIIMAMOSIOS VALANDOS:

Iki 10 lėryto
 Nuo 2 iki 3 po pietų
 Nuo 6 iki 8 vakare

Galima susikalbėt rusiškai ir lenkiškai.

Mano aptėkoj galima gauti:

Severos kranjo dyastytojas	1.00
Reumatizmo gidoelis	1.00
Širdies sudrutinimo valetas	1.00
Nuo galvos skaudėjimo	1.00
Moterims reguliatorius	1.00
Plaučių ir inkstų gyduolė	75c
St. Gothardo allejaus	
Mostis nuo niežų ir odos	50c
Mediciniškai odas mullas	25c

Ir dang kitokių gydnotų.

E.W.Gilas SE: Cor. 2nd & Federal st.

Pranešimas.

59 LSS. kuopa Hoboken, N.J. įtaisė knygyną. Knygyne randas moksliskų, istoriskų, socialistikų knygų ir apysakų. Kiekvienas priklausantis ar nepriklausantis prie kuopos gali gauti pasiskaityti. Knygynas atdaras kas vakaras nuo 6 iki 10 val. nakties, o nedėlioms nuo 8 iki 12 val. Knygynas randasi ant 316 Jefferson st.

Organiz. S. Jankus. [7

„RAISTAS”

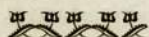
Garsingoji knyga, išėjo iš spaudos, lietuviškoje kalboje, kuri parašyta vieno iš geriausių Amerikos raštininkų, versta iš angliško originalo.

Raistas teip žingeidi ir visoj pasaulėj reikalaujama, kad jau išversta į 18 ką visokių kalbų. Mums tuom akvyvesnė, kaip Amerikonas aprašo lietuvius, nuo išlipimo iš laivo ir visą gyvenimą Amerikoje kaip zerkole — perstato.

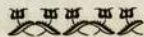
Perskaites Raista, geriaus pažįsi Amerikos gyvenimą, ne kaip daug metų čia gyvenęs, ir visų suktybių paslaptis; atrasi kaip padaro apgavikai didelius pinigų. Daug kytrumo yra toj knygoj.

RAISTAS aiškiai parodo, kaip kapitalistai barbariškai apgaudinėja darbininkus, kaip sužaga jų moteris, suardo šeimynų gyvenimą, nustumia į paleistuvystę, ir kaip mėsos skerdinyčios primaišo visokių biauirybių nuodijant žmones.

RAISTAS didelė knyga dabar prekioja tik **1 dol.** Pasiskubinkit, nes mažai teliko knygų.

J. NAUJOKAS

Madison Sq. Sta. box 189,

New York City.

„K o v a”

Išleina kas pėtnyčia. Prenumeracijoms: „KOVA” The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J. O. Shirydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.

metama	\$ 2.00	Subscription rates:	
pusmečiui	\$ 1.00	One year in all parts of the world,	\$ 2.00;
Apparsinių prekė:		Six months	\$ 1.00.
Syktis už colį 50c. per mėnesį 1.00;		Advertisement rates on application.	
per metus - 10.00			

Stundiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, adrienuokite:

«KOVA», S. E. Cor. Moyamensing Ave. and
McClellan Str. Philadelphia, Pa

Draugai ir Draugės LIETUVIAI

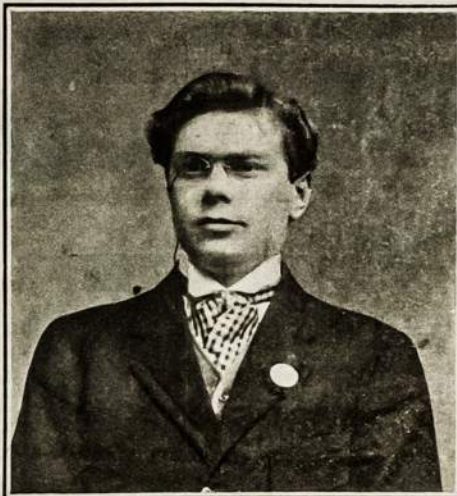
Malonu jums pranešti, kad aš atidariau puikią paveikslų krautuvę, arba galeriją. Taigi, draugai, prašau neužmiršti atsilankyti — labai puikioj vietoj. Pigiausi paveikslai 14 už 15c. ir dirbu dailes spilkas su paveikslais. Visiems pažįstamas lietuvis

M. Trakimas

1408 Federal st.

[Broad and Federal]

Philadelphia, Pa.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmains pinigais ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikiety į visus miestus Jungtinių Valstijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.

Naujos knygos tik ką pribuvo iš Europos.

Širdies balsai. Eilių rinkinėlis.....	10c
Kibirktis. Laisvės dainų rinkinėlis.....	15c
Emilija Pliateraitė, lenkmečių karžygė.....	10c

Gaunama «Kovos» Redakcijoje.

100 tukstanciu iš po spaudos

Naujos Lietuviškos daktariškos knygos jau
išėjo „VADOVAS Į SVEIKATĄ”.

Ir vėl 100.000 išleista tos knygos, kurios vėliausias išdavimas, yra su daug pridėjimų, plačiau išaiškinta visokios ligos, kaip būti sveiku ir nuo ligų apsisergeti, pripildyta

Direktorius:

COLLINS New York Medical Institute.

Apart moksliskų raštų kas reikalinga kiekvienam žinot, toj knygoj yra daug žingeidžių pamokinių, apie vyrų su moterims susituokimą, ką iki šiol dar nieks teip atvirai ir drąsiai nepraše, kaip „Vadovas į Sveikatą”.

Tą knygą suvirsūm 200 lapų didžio, kiekvienas, kuris tik atsins 10 c. markėms už prisiuntimą, apturės per pačią VADOVĄ Į SVEIKATĄ dyka.

Šita knyga yra naudinga sveikiems ir sergantiems, vyrams ir moterims, nes joj yra aprašymai kaip nuo visokių ligų išsisaugot, kaip jas išsigydyt, teipat visokių ligų vardai. Kiekvienas toj knygoj atras sau reikalingas žinias.

Jei sergi, pirmiau negu kreipsies pas kokį daktarą, kad nesandią ligą nekalbėtū, tai išsirašyk ir perskaityk VADOVĄ Į SVEIKATĄ.

Teipat **Collins N.Y. Medic. Inst.** daktarai, vyrų ir moterų visokias ligas gydo pasekmingai, nes pergalejimu ligų vartoja grynus vaistus, kokius tik žemė ir gamta išduoda. Kad ne ypatingai, tai aprašyk ligą (lietuviškai), kad ligą bus išgydoma ir bus prisiusti vaistai, tai kokio skyriaus ar vardo ligą nebutu, bus išgydyta. Vaistai išsiuntinėjama po visą Ameriką ir kitas dalis pasaulės, tik ne į Rusiją. Adresuok:

The COLLINS N.Y. Medical Institute

140 West 34-th st.

New York, N.Y.

Ofiso valandos: nuo 10 ryto iki 5 po p.

Šventadieniais nuo 10 ryto iki 1 p.p.

Dr. R. Mielke, aprūpintojas gydinių Institute.

Visu atydai.

„KOVOS” spaustuvėj yra spauzdinama visoki stambesni darbai, kaip tai knygos, konstitucijos, blankos ir tt. ir tt. Darbas yra atliekamas gerai, greitai ir už visiems prieinamą prekę.

Kurie tik turite kokį-nors spauzdinimo darbą, tuojaus kreipkitės į «K-s» spaustuvę ir busite užganėdinti.

TABAKO NAUDOTOJAMS

Kiekvienas, kuris apsilms parduoti mūsų tabaką savo pažįstamiems už \$ 6.00 verties, gaus šitą dailų laikrodėlį dyka. Gwarantuotas ant 20 metų, dubeltavi dailus lukštai, užsukamas ir nustatomas ausuke. Reguleriška laikrodžio prekė \$ 23.00.

Mūsų reikalaujame parduotėjų kiekviename mieste, kurie garsintų mūsų pipkes, cigaretes ir tabaką. Šitą tabaką vartoja Europos viešpatystės k. t.: Austrijoj, Bosnijoje, Serbegovinoj, Turkijoje ir Rusijoje. Šitą tabaką visi pamylėjo už tai, kad nedegina liežuviu ir nedžiovina gerklės. Mūsų esame aplaikę daugelį padėkavonių už puikų tabaką ir dovanas nuo jų, kurie yra patyrę mūsų tavorą. Prašykite per laiską pilno paaiškinimo, arba tiesiog pareikalaukite, o mūsų Jums pasiųsime expresu be pinigų visokio gatunko, vertės \$ 6. Jeigu patiks, Jūs turite savo laiske paminėti, kad parduotėsite tarpe savo draugų. Kartu su tabaka prisiųsime dovanai laikrodėlį. Reikalaudami tabako prisiųskite kartu 50c. stempom, o likusius 5.50 apmokėsite expresul; arba, jeigu atsiųsite pilnai \$ 6 iš viršaus, mūsų pridėsime auks. lenčiugėlį vertės 2.50. Jeigu tavoras nepatiktų, pinigais mūsų sugrąžinamė. Šita dovana tik ant trumpo laiko, todėl patariame neatidėlioti. Rašykite:

European Tobacco Co.

33 Leonard str. Dept. 76.

New York, N.Y. [7